

Miljøgodkendelse § 12 af kvægproduktionen

Marbækvej 4B, 8544 Mørke

December 2016

§ 12 Miljøgodkendelse af kvægproduktion

i henhold til Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, nr. 1572 af 20/12/2006.

	Godkendelse af kvægproduktion på virksomheden Marbækvej 4B, Mørke
Virksomhedens navn:	Marbækvej 4B
Adresse:	Marbækvej 4B, Lime, 8544 Mørke
CVR nr.:	25939190
CHR nr.:	110593
Matrikel nr.:	8a m.fl. Lemmer By, Lime
Virksomhedens ejer:	Janni og Martin Fisker
Ansøger:	Janni og Martin Fisker
Konsulent:	Djursland Landboforening, Rikke Skyum
Tilsynsmyndighed:	Syddjurs Kommune Natur og Miljø

16.12.2016

Journal nr.
16/33395

Kontaktperson
Mille Rasch

Lundbergsvej 2
8400 Ebeltoft

Telefon 87 53 54 10
Telefax 87 53 59 95

Natur.miljoe@syddjurs.dk
www.syddjurs.dk

**Syddjurs Kommune
Natur og Miljø**

.....
Mille Rasch
Biolog

.....
Trine W Jensen
Biolog

Klagefrist udløber
den 19.01.2017

Søgsmålsfristen udløber
den 22.06.2017

INDHOLDSFORTEGNELSE

LÆSEVEJLEDNING	3
IKKE-TEKNISK RESUMÉ	4
Vilkår	7
SYDDJURS KOMMUNES AFGØRELSE	12
MILJØTEKNISK REDEGØRELSE OG VURDERING	14
Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	14
Husdyrhold og staldanlæg	15
Drift – herunder BAT	17
<i>BAT-konceptet</i>	
<i>Staldindretning</i>	
<i>Ammoniakemission og ammoniakreducerende teknologi</i>	
<i>Foder</i>	
<i>Opbevaring og behandling af husdyrgødning</i>	
<i>Udbringning af husdyrgødning</i>	
<i>Energi og vandforbrug</i>	
<i>Management</i>	
<i>Kommunens samlede BAT-vurdering</i>	
Gener fra anlæg	31
<i>Lugt</i>	
<i>Fluer og skadedyr</i>	
<i>Støj</i>	
<i>Støv</i>	
<i>Transport</i>	
Forurening fra anlæg	37
<i>Ammoniak og natur</i>	
Påvirkning fra driften af arealerne	40
<i>Påvirkning af natur</i>	
<i>Nitrat til grundvand</i>	
<i>Nitrat til overfladevand</i>	
<i>Fosfor til overfladevand</i>	
Alternative løsninger og 0-alternativet	54
Husdyrbrugets ophør	55
SYDDJURS KOMMUNES SAMLEDE VURDERING	57
OFFENTLIGGØRELSE	57
KLAGEVEJLEDNING	57
LOVGRUNDLAG	59
BILAG	60

Bilagsoversigt

Bilag 1: Parter og andre høringsberettigede

Bilag 2: Situationsplan over ejendommen

Bilag 3: Beliggenhed af ejede og forpagtede udbringningsarealer samt aftalearealer

Bilag 4: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område

Bilag 5: Primær rute ved gylleudbringning

Bilag 6: Udtalelse fra Randers og Norddjurs kommune

LÆSEVEJLEDNING

Miljøgodkendelsen indledes med et *Ikke-teknisk resumé*, der er en opsummering af de væsentligste vurderinger vedrørende produktionens miljøpåvirkninger. Herefter følger en oversigt over de vilkår, der er stillet til den ansøgte bedrift. Overholdelse af kommunens vilkår er en forudsætning for, at den ønskede produktion kan gennemføres i henhold miljøgodkendelsen. I afsnittet *Syddjurs Kommunes afgørelse*, beskrives ansøgningen om miljøgodkendelsen kort og sagsbehandlingen af denne. Herefter er der en *Miljøteknisk redegørelse og vurdering*, hvori miljøredegørelsen er ansøgers beskrivelse af produktion og drift, som for hvert afsnit følges af Syddjurs Kommunes vurdering heraf og af de vilkår kommunen stiller til pågældende del af bedriften. Afslutningsvis beskrives *Syddjurs Kommunes samlede vurdering* samt *Offentliggørelse*. Bagerst forefindes en *Klagevejledning* samt en oversigt over det *Lovgrundlag* der ligger til grund for afgørelsen.

IKKE-TEKNISK RESUMÉ

Ansøgning om miljøgodkendelse

Martin Fisker, Marbækvej 4B har den 15.9.2016 fremsendt ansøgning om miljøgodkendelse af udvidelse af kvægproduktionen på ejendommen Marbækvej 4B, 8544 Mørke. Denne afgørelse erstatter revurderingen af den eksisterende miljøgodkendelse.

På ejendommen foreligger en miljøgodkendelse i henhold til husdyrlovens § 12 af d. 2. februar 2009 til produktion af 406 malkekøer af tung race, 18 kvier (23-24 mdr., tung race) 62 småkalve (0-4 mdr.), 210 tyrekalve (40-50 kg) og 4 heste (3-500 kg) svarende til 737,54 DE efter nuværende husdyrgødningsbekendtgørelse. Produktionen ønskes udvidet til en årsproduktion på 410 malkekøer af tung race, 150 kvier (6-14 mdr., tung race), 150 kvier (14 mdr. – 22 mdr.), 30 kvier (22 – 24 mdr.) 90 småkalve (0-6 mdr.) og 220 tyrekalve (40-60 kg) samt 4 heste (3-500 kg) svarende til sammenlagt 854,09 DE. Ændringen er således på 116,55 DE. Udgangspunktet for den ansøgte produktion er det tildata dyrehold på ejendommen Marbækvej 4B samt Nørreled 31 (der er sammenmatrikulerede). Dyreholdet på Grundvej 6 indgår ikke i den angivne nudrift.

Udvidelsen sker i forbindelse med etablering af en kviestald syd for de eksisterende bygninger.

Da størrelsen af det ansøgte husdyrhold overstiger 250 DE er dyreholdet forpligtet af reglerne om godkendelse efter § 12 i Husdyrgodkendelsesloven.

Beliggenhed og planmæssige forhold

Virksomheden er beliggende i landzonen lige syd for Lime. Ejendommen er registreret som en ejendom med landbrugspligt. Udvidelsen sker i forbindelse med etablering af en ny kviestald syd for det eksisterende byggeri. Stalden etableres i tilknytning til det eksisterende byggeri, hvorfor ejendommen fremstår som en enhed.

Staldindretning og drift

Den ny stald indrettes som sengestald med fast gulv, 2 % hældning og skrabning hver 2. time. Den eksisterende kvægstald er ligeledes indrettet med fast gulv, 2 % hældning og skrabning hver 2. time. Kalvestaldene er med dybstrøelse og det samme gælder stalden til tyrekalve. Kvierne er udegående indenfor udbringningsarealet 6 måneder om året. Tyrene frasælges ved ca. 60 kg.

BAT (bedste tilgængelige teknik)

Kommunen har beregnet et BAT-niveau for den pågældende ansøgning, som ejendommen overholder. Der er implementeret tiltag bl.a. i form af skrabning hver 2. time i den ny kviestald samt malkekvægsstalden. Derudover er der fast overdækning på 2 af gyllebeholderne. Endvidere har ejendommen en høj grad af management. Der er sat vilkår til BAT-niveau og virkemidler.

Gødningshåndtering

Gylle fra produktionen opbevares i de to eksisterende tanke på Marbækvej 4B samt i gyllebeholderen på Nørreled 31, 8544 Mørke og i en gyllebeholder på Grundvej 6. Opbevaringskapaciteten er over 9 måneder. Dybstrøelsen opbevares på en møddingplads beliggende Nørreled 31.

677,68 DE kvæggylle samt 58,71 DE gødning i form af dybstrøelse udbringes på egne arealer. Derudover afsættes der 65,43 DE gødning i form af afgræsning inden for udbringningsarealerne.

Der foreligger en § 16-ansøgning for arealerne tilhørende Lemmervej 18, 8544 Mørke om godkendelse til udspredding af 51,14 DE kvæggylle på arealer tilhørende denne ejendom.

Forurening og gener fra anlæg

Ammoniak

Fordampningen af ammoniak fra stalde og gyllebeholdere er beregnet til årligt at være 3802,38 kg kvælstof, hvilket er 480,78 kg mindre end i nudriften. Syddjurs Kommune har vurderet, at husdyrbrugets ammoniakemission ikke vil medføre væsentlige påvirkninger på naturområder eller arter omfattet af husdyrlovens § 23 stk. 2, og at der ikke er særlige forhold, som nødvendiggør en skærpelse af de generelle beskyttelsesniveauer, som findes for natur.

BAT-krav til ammoniakfordampning fra staldanlægget overholdes ved at anvende staldsystemer der har en lavere ammoniakfordampning end referencestaldsystemet.

Lugt

De beregnede lugtgener fra det samlede anlæg ligger under de grænser, der er fastsat for lugtpåvirkning af henholdsvis byzone, samlet bebyggelse og nabobeboelse. Det betyder, at anlægget på ejendommen kan drives uden, at den daglige drift giver anledning til væsentlig lugtgener for omgivelserne.

Transport

Antallet af transporter forventes at stige en smule på baggrund af en mindre stigning i produceret husdyrgødning, men på baggrund af ansøgers beskrivelse af transport og de stillede vilkår, vil størstedelen af transporterne ske indenfor normal arbejdstid og dermed ikke medføre væsentlige gener.

Påvirkning fra arealerne

Udbringningsarealerne udgør 429,20 ha ejede og forpagtede arealer samt 43,02 ha aftalearealer. Der søges om en fleksibel løsning, hvor ca. 30 ha i perioder ønskes bortforpagtet til grøntsagsdyrkning. Der er udarbejdet en § 16 godkendelse for aftalearealerne som dermed er godkendt til modtagelse af denne husdyrgødning. Derudover er der 4,2 ha afgræsningsarealer udenfor udbringningsarealerne.

Der er ingen ejede eller forpagtede udbringningsarealer, der skrånede ned mod beskyttede terrestriske naturområder. Enkelte arealer grænser direkte op til naturområder. Idet der ikke sker nogen ændringer i den udbragte mængde gødning og kvælstof per ha vil der ikke være en mervirkning på naturområderne.

Syddjurs Kommune vurderer, at projektet ikke væsentligt vil forringe tilstand og levevilkår for arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Det er kommunens vurdering, at udspredding af husdyrgødning på markarealerne er foreneligt med habitatdirektivforpligtelsen og beskyttelsen af arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Nitrat til grundvand

Der er 19,1 ha ejede og forpagtede arealer beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde for drikkevand. Udvaskningen fra arealerne er mindre end udvaskningen svarende til et plantebrug. Lovens krav til udvaskning af nitrat til grundvand er dermed opfyldt. For at overholde kravet om udvaskning til grundvand er der etableret 1 % ekstra efterafgrøder ud over lovens til enhver tid gældende krav.

Nitrat til overfladevand

De ejede og forpagtede arealer overholder kravene i godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 og der er ikke behov for at stille skærpede vilkår i henhold til godkendelsesbekendtgørelsens bilag 4, idet udvaskningen af

nitrat fra det ansøgte projekt under hensyntagen til habitatbekendtgørelsens § 7 samt forsigtighedsprincippet ikke vurderes at kunne medføre en skadesvirkning på overfladevande (vandløb, søer og marine overfladevande) eller på Natura 2000-områder hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter.

Fosfor til overfladevand

Terrænet ned til vandløb på udspretningsarealerne hælder ikke i en sådan grad, at der er risiko for negativ påvirkning af vandløbene ved direkte afstrømning.

Ekstern høring

Da der også ligger udbringningsarealer i Norddjurs Kommune samt Randers Kommune er der jf. § 45 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen indhentet udtalelse herfra. Norddjurs Kommunes vurdering og tilhørende vilkår er indarbejdet i miljøgodkendelsen.

Godkendelse - samlet vurdering

Syddjurs Kommune vurderer, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet, såfremt vilkårene i denne godkendelse overholdes.

Vilkår

Generelle vilkår:

1. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Marbækvej 4B, 8544 Mørke, med CVR nr. 25939190. Til ejendommen er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 110593.
2. Husdyrbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet skema nummer 90969 version 2 genereret den 25.10.2016, og med de vilkår der fremgår af godkendelsen.
3. Et eksemplar af denne afgørelse skal til enhver tid være tilgængeligt på virksomheden. De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
4. Udnyttelsesfristen på det ansøgte projekt er 2 år.

Vilkår vedr. beliggenhed og planmæssige forhold:

5. Den ny stald skal opføres i samme materialer og højde som den eksisterende ungdyrsstald. Stalden skal placeres som angivet på bilag 2.

Vilkår til husdyrhold og staldanlæg:

6. Kvægbruget tillades drevet med en årlig produktion på maksimalt 430 malkekøer (mælkeydelse 12.500 EKM), 30 kvier (22-24 mdr.), 150 kvier (6-14 mdr.), 150 kvier (14-22 mdr.), 90 småkalve (0-6 mdr.) og 220 tyrekalve (40-60 kg) samt 2 heste (< 300 kg) og 2 heste (3-500 kg) svarende til 854,09 DE efter nuværende husdyrgødningsbekendtgørelse.
7. Kvierne fra 6-22 måneder skal være udegående minimum 6 måneder om året inden for udbringningsarealet. Derudover skal hestene også være udegående minimum 6 måneder om året udenfor udbringningsarealet. Det skal kunne dokumenteres at dyrene er udegående minimum 6 måneder om året.
8. Dyreholdet på ejendommen skal placeres i stalde og med vægt/alders-intervaller som angivet i tabel 1.
Følgende produktionsparametre skal kunne dokumenteres:
  - Mælkeydelse
  - Ind- og afgangsalder for kvierne
  - Afgangsvægt for tyrekalvene

Vilkår vedr. staldindretning:

9. Den ny stald skal indrettes med drænedede gulve med 2 % hældning samt skrabning hver 2. time.

Vilkår vedr. ammoniakemission fra anlæg:

10. Staldafsnit skal rengøres efter hvert hold, og der skal til stadighed være en god staldhygiejne. Staldene skal kontrolleres og renholdes, så det sikres, at gødning og urin hurtigt fjernes fra gulvet og ledes til gyllekanalerne.
11. I den ny ungdyrsstald skal der i gangarealet etableres faste, drænedede gulve med 2 % hældning og skrabning hver 2. time.
12. Gulvet skal være udført med ajlefløb.
13. Lysningsarealet til ajlefløb/gylleopsamling må maksimalt udgøre 5 % af det samlede gangareal i hvert staldafsnit.

14. Der skal hver dag foretages skrabning hver anden time. I den periode hvor kvierne er på græs skal der skrubes hver anden time i det tidsrum dyrene er på stald.
15. Skraberens skal forsynes med timer.
16. Skraberens skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
17. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed.
18. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed af mere end 2 uger.
19. Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer at skraberens er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og kunne forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Vilkår til opbevaring og behandling af husdyrgødning:

20. Beholdere til husdyrgødning skal mindst en gang om året tømmes helt, og der skal ske indvendig og udvendig inspektion (om muligt) med henblik på reparation og vedligeholdelse. Inspektionen og evt. tiltag skal noteres i logbogen.
21. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn.
22. Gylle må først omrøres umiddelbart før udbringning og bortkørsel.

Vilkår til udbringning af husdyrgødning:

23. Der må højst udbringes 72.712,03 kg kvælstof og 10.646,78 kg fosfor på de udbringningsarealer der fremgår af bilag 3. Dette svarer til et dyretryk på mellem 1,87 og 2,02 DE per ha afhængig af om der bortforpagtes ca. 31 ha til grønsagsdyrkning.
24. Det skal kunne dokumenteres, at der afsættes i alt 51,14 DE kvæggylle til arealer som er godkendt til denne modtagelse af kommunen. Der skal, indtil evt. andre arealer er vurderet og accepteret af kommunen, foreligge dokumentation for følgende:
  - a. Husdyrgødning svarende til 51,14 DE afsættes til Lemmervej 18, Mørke som har en § 16-arealgodkendelse til denne modtagelse. Udarbejdelsen af denne § 16-arealgodkendelse er en forudsætning for nærværende miljøgodkendelse. Gødningen indeholder ca. 4.910,00 kgN og 718 kgP.
25. Der skal afsættes 6.503,89 kg N og 911,75 kg P ved afgræsning, indenfor udbringningsarealerne.
26. Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte- og gødningsplaner, forpagtnings- og overførelsesaftaler (af mindst 1 års varighed) m.v. opbevares i mindst 5 år og forevises på forlangende.
27. Der må ikke anvendes andet organisk materiale på udbringningsarealerne.
28. Der må ikke placeres markstakke på arealerne 116-0, 116-1 og 116-2 beliggende i Norddjurs Kommune.
29. Gødning skal i videst muligt omfang udbringes i dagtimerne, og udbringning i weekender og på helligdage skal så vidt muligt undgås.

Vilkår til energi- og vandforbrug, herunder ventilation:

30. Anlæg, der er særligt energiforbrugende, herunder foderfremstillingsanlæg og malkeanlæg, skal kontrolleres og vedligeholdes, således at de altid kører energimæssigt optimalt. Foderanlæg efterses minimum en gang om året. Kontrol og vedligehold noteres i driftjournal.

31. Der skal føres kontrol med el-forbrug hvert kvartal. Noteres i driftjournal.
32. Der skal føres kontrol med vandforbrug hvert kvartal. Noteres i driftjournal.
33. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes således at unødigt spild undgås.
34. Der skal være asfalt eller beton som underlag til ejendommens dieseltanke, som endvidere ikke må placeres i nærheden af afløb, eller med fare for udløb på bar jord.

Vilkår vedrørende management:

35. Virksomheden skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld. Der skal således altid være egnet materiale på ejendommen til opsamling af spild.
36. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt og efter kommunens regulativer. Virksomhedens medicinaffald, veterinært affald mv. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende. Medicin (lægemidler) må ikke opbevares sammen med levnedsmidler eller foderstoffer.
37. Tankning af diesel skal foregå under opsyn. Olietanke må ikke placeres så der er risiko for tilledning til afløb

Vilkår vedr. driftsforstyrrelser og uheld

38. Beredskabet skal straks underrettes om driftsforstyrrelser eller uheld, der medfører forurening af omgivelserne eller indebærer en risiko for det. En skriftlig redegørelse for hændelsen skal være tilsynsmyndigheden i hænde senest en uge efter, at den er sket. Det skal fremgå af redegørelsen, hvilke tiltag der vil blive iværksat for at hindre lignende driftsforstyrrelser eller uheld i fremtiden.

Underretningspligten fritager ikke virksomheden for at afhjælpe uheld.
39. Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsforskrift, som fortæller hvornår og hvordan, der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Beredskabsplanen skal foreligge, inden miljøgodkendelsen tages i brug. En kopi indsendes til Syddjurs Kommune.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- a. Procedurer som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
  - b. Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder der skal alarmes og hvordan.
  - c. Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
  - d. En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Herunder oplysninger om telefonnumre til kontaktpersoner.
40. Beredskabsplanen revideres/kontrolleres sammen med de ansatte mindst 1 gang årligt. Den skal være let tilgængelig og synlig for ansatte og øvrige, der færdes på ejendommen. Beredskabsplanens indhold og opbevaringssted skal være kendt af virksomhedens ansatte og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende.

41. Driftsforstyrrelser, som har betydning for det ydre miljø skal fremgå af driftsjournalen med tidspunkt mm for eventuelle hændelser.

Vilkår til minimering af gener fra anlæg:

42. Driften må ikke medføre væsentlige gener for omboende, herunder gener fra, lys, støv, støj, transport eller lignende
43. Der skal til stadighed tilstræbes vedligeholdelse, renholdelse og ryddelighed på virksomhedens indendørs og udendørs arealer, således at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.
44. Der skal foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Skadedyrlaboratoriet, Aarhus Universitet. Bekæmpelse skal desuden foretages på Syddjurs Kommunes forlangende.
45. Landbrugsdriften på ejendommen må ikke give anledning til lugtgener, som af Syddjurs Kommune vurderes til at være væsentlige, uden for ejendommens areal. Herunder må staldbelægningen på intet tidspunkt medføre en lugtemission, der giver en større lugtgeneafstand for henholdsvis byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig end den, der er angivet i tabellen under lugtafsnittet.
46. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften giver anledning til flere anlægsgener for omboende end forventet, skal virksomheden lade udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af virksomheden.
47. Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, må i intet punkt - målt på nærmeste nabobeboelse med tilhørende arealer i tilknytning til boligen - overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd niveauer i dB(A).

Periode	Tidsrum	Værdi	Midlingstid
Hverdage	kl. 07.00 -18.00	55 dB(A)	8 timer
Lørdage	kl. 07.00 -14.00	55 dB(A)	7 timer
Lørdage	kl. 14.00 -18.00	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdage	kl. 07.00 -18.00	45 dB(A)	8 timer
Aften – alle dage	kl. 18.00 -22.00	45 dB(A)	1 time
Nat – alle dage	kl. 22.00 -07.00	40 dB(A)	½ time
Spidsværdi	Kl. 22-07	55	-

Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder" .

Brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med miljømyndigheden.

48. Tilsynsmyndigheden kan kræve dokumentation for, at grænseværdierne for støj er overholdt, dog højst 1 gang årligt, medmindre den seneste kontrol viser, at vilkåret herover ikke kan overholdes. Dokumentationen skal sendes til tilsynsmyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen.

Vilkår vedr. transport:

49. Transport skal i videst muligt omfang foregå indenfor normal arbejdstid.

Vilkår til nitratudvaskning til grundvand:

50. Der skal på egne og forpagtede arealer hvert år etableres 1 % efterafgrøder udover de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrøder. Der skal hvert år være minimum 1 % af arealerne i de nitrutfølsomme indvindingsområder, som er udlagt med efterafgrøder. De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler, som er gældende for de lovpligtige efterafgrøder. Det påhviler den ansvarlige for driften at kunne fremvise beregninger ved kommunens tilsyn, der dokumenterer, at kravet er overholdt.
51. De ekstra efterafgrøder jf. vilkår 50, skal følge de samme regler som gældende for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. Hverken de ekstra efterafgrøder eller efterafgrøder som følge af de generelle krav må erstattes af grønne marker ifølge reglerne om nedsættelse af kravet til efterafgrøder som følge af grønne marker. jf. "Vejledning om gødsknings- og harmoniregler" gældende for det aktuelle planår. På bedriftsniveau skal kun den lovpligtige andel af efterafgrøder overholdes, og alle eftergrøder i nitrutfølsomt indvindingsområde kan tælles med til overholdes af denne.

Vilkår i forbindelse med husdyrbrugets ophør

52. Ved ophør af driften skal virksomheden træffe de nødvendige foranstaltninger for at imødegå fremtidig forurening af jord og grundvand og bringe stedet tilbage i en miljømæssig tilfredsstillende tilstand. Der skal som minimum udføres følgende:
- Stalde, gyllebeholder, fortanke, rørsystemer, gyllekanaler/kummer mv. skal tømmes og rengøres for husdyrgødning, der bortskaffes efter gældende regler.
  - Gylletankene i det åbne landskal fjernes, når de ikke længere er brugbare for denne eller anden bedrift.

SYDDJURS KOMMUNES AFGØRELSE

Afgørelse

På grundlag af det foreliggende materiale meddeler Syddjurs Kommune miljøgodkendelse til udvidelse af kvægproduktionen på Marbækvej 4B, 8544 Mørke. Godkendelsen meddeles i henhold til § 12 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (Lov nr. 1572 af 20/12/2006 med senere ændringer) – herefter kaldet Husdyrgodkendelsesloven samt på baggrund af de stillede vilkår.

Godkendelsen er samtidig en accept efter §§ 35 og 36 – om ændring og udvidelse af dyrehold og anlæg for eksisterende husdyrbrug - i Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv., nr. 1318 af 26/11/2015 - herefter kaldet Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Omfang

Miljøgodkendelsen omfatter husdyrbruget samt samtlige arealer, som drives under samme CVR-nummer: 25939190. Ved et "husdyrbrug" forstås ifølge Husdyrgodkendelsesloven § 3 en ejendom, hvorpå der er et dyrehold af mere end 3 dyreenheder, dyreholdet med tilhørende stalde og lign., gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg samt øvrige faste konstruktioner og tilhørende arealer.

Tidligere meddelte lokaliseringsgodkendelser, miljøgodkendelser eller VVM-afgørelser efter hhv. daværende gældende husdyrgødningsbekendtgørelse, miljøbeskyttelseslov og planlovens samlebekendtgørelse bortfalder ved meddelelsen af denne godkendelse.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke ske udvidelse eller ændring i dyrehold, stalde, gødningsopbevaringsanlæg, udspretningsareal og lignende, før ændringen er anmeldt til og godkendt af kommunen.

Udnyttelsesfrist

Udnyttelsesfristen for miljøgodkendelsen er 2 år. Vilkårene i denne godkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen tages i brug.

Hvis dele af miljøgodkendelsen ikke er udnyttet ved udløbet af udnyttelsesfristen, bortfalder den ikke-udnyttede del af miljøgodkendelsen. Med udnyttet menes, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører om udførelse af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Det er tillige en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages.

Kontinuitetsbrud

Hvis den meddelte miljøgodkendelse ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år, medmindre andet fremgår af miljøgodkendelsen. Det er ikke hensigten, at fravigelser der skyldes naturlige produktionsudsving, brand og sygdom i besætningen betragtes som kontinuitetsbrud.

Revurdering og retsbeskyttelse

Godkendelsen skal, jf. § 40 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 44 af 11/01/2016 – herefter kaldet Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2024.

Med denne godkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse på de vilkår, der er nævnt i godkendelsen, det vil sige indtil den 22.12.2024. Syddjurs Kommune kan dog tage godkendelsen op til revurdering inden for de 8 år og om nødvendigt meddele påbud eller forbud jf. Husdyrgodkendelseslovens § 40 stk. 2 under følgende forudsætninger:

- hvis der fremkommer nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- hvis forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
- hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
- hvis der sker væsentlige ændringer i den bedst tilgængelige teknik, således at der skabes mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger, eller
- hvis der af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

Andre love

Miljøgodkendelsen omfatter ikke andre nødvendige tilladelser end de anførte, og er ikke en tilkendegivelse af, at andre love er overholdt, for eksempel byggeloven, dyreværnsloven eller landbrugsloven. Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser, også selvom disse regler eventuelt bliver skærpede i forhold til denne godkendelse.

Generelle vilkår:

1. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Marbækvej 4B, 8544 Mørke, med CVR nr. 25939190. Til ejendommen er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 110593.
2. Husdyrbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet skema nummer 90969 version 2 genereret den 25.10.2016, og med de vilkår der fremgår af godkendelsen.
3. Et eksemplar af denne afgørelse skal til enhver tid være tilgængeligt på virksomheden. De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
4. Udnyttelsesfristen på det ansøgte projekt er 2 år.

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE OG VURDERING

I denne miljøtekniske redegørelse har ansøger redegjort for, hvorledes driften på ejendommen varetages. Redegørelsen er fremsendt dels via it-ansøgningssystemet dels ved fremsendelse af supplerende oplysninger til kommunen. Redegørelserne kan eventuelt være lettere redigeret af kommunen. På baggrund af redegørelsen og eventuelle supplerende oplysninger har kommunen foretaget en vurdering af de beskrevne forhold, og stillet vilkår hertil. Vurderingen og vilkårene fremgår af de specifikke afsnit.

Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

Beliggenhed og planmæssige forhold - kommunens bemærkninger og vurdering

Kommunen skal vurdere projektet i forhold til Husdyrgodkendelseslovens § 6 om forbudszoner for etablering, udvidelse og ændring af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 DE der medfører forøget forurening. Ved nybyggeri skal der endvidere vurderes i forhold til afstandskravene i § 8 (afstande til vandforsyning, vandløb, offentlig og privat fællesvej, beboelse og naboskel m.v), samt husdyrbrugets beliggenhed i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv. samt placeringen i landskabet med hensyn til landskabelige værdier.

I forbindelse med udvidelsen af dyreholdet skal der opføres en ny ungdyrsstald i tilknytning til det eksisterende staldanlæg. Stalden skal etableres syd for de eksisterende stalde.

Afstandskrav i hht § 6 og § 8

Afstandskrav i henhold til § 6

Anlæg og dyrehold er placeret mere end 50 meter fra de afstande, der er angivet i husdyrlovens § 6. Afstanden til nærmeste nabo, som er beliggende vest for staldanlægget (Lynghøjvej 21), er 394 meter. Afstanden til nærmeste byzone, som ligger nord for ejendommen (Lime), er 510 m. Der er mere end 1,9 km til nærmeste samlet bebyggelse (Skørring).

Afstandskrav i henhold til § 8

Alle afstandskrav i henhold til husdyrgodkendelseslovens § 8 er overholdt. Af nedenstående tabel ses kravet samt den faktiske afstand fra stalden til de områder, hvortil der er krav til afstand.

Afstand til	Krav	Afstand
Vandforsyningsanlæg	25	> 25 meter
Almene vandforsyningsanlæg	50	> 50 meter
Vandløb (dræn) og søer	15	Ca. 563 meter
Offentlig vej eller privat fællesvej	15	325 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	25	> 25 meter
Beboelse på samme ejendom	15	Ca. 125 meter
Naboskel	30	100 meter

Bygge- og beskyttelseslinjer

Den ny stald etableres udenfor bygge- og beskyttelseslinier. Bygningen etableres ligeledes uden for beskyttede jord- og stendiger. Der er mere end 200 meter fra den ny ungdyrsstald til nærmeste beskyttede

dige. Nærmeste beskyttelseslinie er åbeskyttelseslinie ved Skørring å, ca. 510 meter sydvest for den ny stald.

Landskabsvurdering

Ejendommen er beliggende i karakterområde "Lime moræneplateau". Området er karakteriseret som et *homogent landskabsrum* med *moderne storlandbrug*. Dette er ikke mindst tydeligt vest samt sydøst for Lime, hvor landskabet er tømt for hegn, diger og ikke-dyrkningsrelateret bevoksning, og hvor indtrykket er et rationelt men også monotont og oplevelsesfattigt landskabsrum. Områdets tre største landsbyer ligger alle i den vestlige ende af Lime moræneplateau. Det gælder således Mygind og Skørring, begge beliggende på kanten af Rosenholm Ådal, samt den centralt placerede (og den største) landsby i området, Lime.

Den ny stald skal etableres syd for det eksisterende byggeri. Den vil være af samme højde som de eksisterende stalde. Bygningen vil ligge skjult af de eksisterende bygninger fra nord, således at der ikke vil være indsigt til den ny bygning fra Lime By. Fra Marbækvej mod øst vil bygningen være mere eller mindre skjult af de eksisterende gyllebeholdere og ensilagepladser. Generelt etableres den ny stald i tilknytning til de eksisterende stalde og alle bygningerne vil fremstå som en samlet enhed. Bygningen kommer til at ligge i forlængelse af de eksisterende stalde lige syd for den eksisterende ungdyrsstald.

Syddjurs Kommune har vurderet, at nybyggeriet på ejendommen ikke vil have en negativ indvirkning på landskabet, da den ny stald placeres op ad og parallelt med det eksisterende staldbyggeri, og da nybyggeriet ikke er højere end taget på den eksisterende stald.

Områdeudpegninger

Ejendommen er beliggende udenfor geologiske interesseområder, bevaringsværdige kulturmiljøer samt bevaringsværdige landskaber. Ejendommen er ligeledes beliggende udenfor områder karakteriseret som potentielle naturbeskyttelsesområder og økologiske forbindelser som spredningskorridorer. Ejendommen er beliggende i et område, der i kommuneplanen er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde.

For områder udpeget som særligt værdifulde landbrugsområder gælder ifølge kommuneplanen 2013: "Stk. 1. Landbrugsområderne skal så vidt muligt forblive i jordbrugsdrift, dog under hensyntagen til områder der vil være specielt egnede til naturomdannelse".

Fredninger

Ejendommen er beliggende udenfor fredninger og fortidsminder og udenfor beskyttelseslinier for fredede fortidsminder.

Vilkår vedr. beliggenhed og planmæssige forhold:

5. Den ny stald skal opføres i samme materialer og højde som den eksisterende ungdyrsstald. Stalden skal placeres som angivet på bilag 2.

Husdyrhold og staldanlæg

Husdyrhold og staldanlæg - ansøgers redegørelse

Opdræt fra malkekøerne er i dag fordelt på tre staldanlæg; Marbækvej 4b, Nørreled 31 og Grundvej 6. Efter opførelse af den ny ungdyrstald samles alle dyr i anlægget på Marbækvej 4b. Der vil dog være en overgangsperiode, hvor der fortsat er dyr på alle tre lokaliteter.

Hestene fra Nørreled 31 er flyttet til Marbækvej 4b, hvor der er opstillet en stald.

Gyllebeholderne på Nørreled 31 og Grundvej 6 anvendes fortsat til opbevaring af husdyrgødning.

Husdyrhold og staldanlæg - kommunens bemærkninger og vurdering

Der er i dag en eksisterende miljøgodkendelse på ejendommen givet i henhold til Husdyrgodkendelseslovens § 12 af d. 2. februar 2009 til produktion af 406 malkekøer af tung race, 18 kvier (23-24 mdr., tung race) 62 småkalve (0-4 mdr.) og 210 tyrekalve (40-50 kg) og 4 heste (3-500 kg) svarende til 737,54 DE efter nuværende Husdyrgødningsbekendtgørelse. Produktionen ønskes udvidet til en årsproduktion på 410 malkekøer af tung race, 150 kvier (6-14 mdr., tung race), 150 kvier (14 mdr. – 22 mdr.), 30 kvier (22 – 24 mdr.) 90 småkalve (0-6 mdr.) og 220 tyrekalve (40-60 kg) samt 4 heste (3-500 kg) svarende til sammenlagt 854,09 DE. Ændringen er således på 116,55 DE.

Den ansøgte drift fremgår af tabel 1.

Tabel 1.

Dyretype	Antal	Staldsystem	Vægt/alder	Antal DE
Malkekvæg	410	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning, Skrabning hver 2. time	12.500 EKM (mælkeydelse)	645,98
Malkekvæg	20	Dybstrøelse	12.500 EKM (mælkeydelse)	31,51
Opdræt	30	Sengestald med fast gulv	22-24 mdr.	17,41
Opdræt	150	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning, Skrabning hver 2. time	6-14 mdr.	55,82
Opdræt	150	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning, Skrabning hver 2. time	14-22 mdr.	75,05
Småkalve	90	Dybstrøelse	0-6 mdr.	24,32
Tyrekalve	220	Dybstrøelse	40-60 kg.	2,88
Hest	2		< 300 kg	0,43
Hest	2		3-500 kg	0,69

Der søges om en udvidelse af den eksisterende malkekvægsbesætning samt udvidelse af tilhørende opdræt. Udvidelsen sker i forbindelse med, at produktionen ønskes nedlagt på Nørreled 31 samt Grundvej 6 og dyrene ønskes flyttet til Marbækvej 4B. Der etableres derfor en ny ungdyrstald for at rumme dyrene. Tyrene frasælges ved 60 kg.

Det er størrelsen og sammensætningen af et husdyrhold der er afgørende for produktionens miljømæssige belastning, hvorfor der stilles vilkår om, at den angivne årsproduktion og sammensætning af dyrehold overholdes.

Vilkår til husdyrhold og staldanlæg:

6. Kvægbruget tillades drevet med en årlig produktion på maksimalt 430 malkekøer (mælkeydelse 12.500 EKM), 30 kvier (22-24 mdr.), 150 kvier (6-14 mdr.), 150 kvier (14-22 mdr.), 90 småkalve (0-6 mdr.) og 220 tyrekalve (40-60 kg) samt 2 heste (< 300 kg) og 2 heste (3-500 kg) svarende til 854,09 DE efter nuværende husdyrgødningsbekendtgørelse.
7. Kvierne fra 6-22 måneder skal være udegående minimum 6 måneder om året inden for udbringningsarealet. Derudover skal hestene også være udegående minimum 6 måneder om året udenfor udbringningsarealet. Det skal kunne dokumenteres at dyrene er udegående minimum 6 måneder om året.
8. Dyreholdet på ejendommen skal placeres i stalde og med vægt/alders-intervaller som angivet i tabel 1.
Følgende produktionsparametre skal kunne dokumenteres:
  - Mælkeydelse
  - Ind- og afgangsalder for kvierne
  - Afgangsvægt for tyrekalvene

Drift– herunder BAT

BAT-konceptet

Ved godkendelse efter Husdyrgodkendelseslovens § 12 skal kommunen sikre, at der træffes de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening fra det ansøgte projekt ved anvendelse af BAT (Best Available Technique / Bedste tilgængelige teknik). BAT sikrer, at den samlede, miljømæssige belastning af omgivelserne minimeres, hvorfor BAT også skal anvendes i tilfælde hvor mindre omkostningskrævende foranstaltninger vil være tilstrækkelige til at opfylde det beskyttelsesniveau, der er fastlagt i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Derfor skal der tages stilling til fravalg af BAT ud fra proportionalitetsprincippet.

Definitionen af BAT indebærer, at vurderingen, af hvad der er BAT, blandt andet ansues i forhold til virksomhedens størrelse, og om der er tale om en ny eller en bestående virksomhed. Det er imidlertid ikke den enkelte landmands økonomiske forhold, der indgår i vurderingen.

Ansøger er selv ansvarlig for at undersøge og vurdere mulighederne for at anvende BAT. For husdyrbrug omfattet af grænserne i § 12 i husdyrbrugsloven skal redegørelsen indeholde følgende punkter:

- Staldindretning
- Foder
- Opbevaring/behandling af husdyrgødning
- Udbringning af husdyrgødning
- Management
- Energi- og vandforbrug
- Andre alternativer/0-alternativet

Såfremt der i eksisterende stalde anvendes staldteknologier der ikke kan betegnes som BAT, skal der redegøres for, hvornår disse staldafsnit renoveres, således at de lever op til BAT. Der skal endvidere redegøres for evt. fravalg af oplagte teknologier. Til brug for kommunalbestyrelsens vurdering af BAT på

staldanlæg, har Miljøstyrelsen fastlagt emissionsgrænseværdier, der kan efterleves på hhv. nye og eksisterende anlæg under hensyntagen til, hvilket omkostningsniveau der kan betragtes som proportionelt i forhold til den opnåede miljøgevinst. Kommunen er forpligtet til at foretage en vurdering af en bedrifts staldindretning på baggrund af Miljøstyrelsens vejledning.

Staldindretning - ansøgers redegørelse

Den eksisterende kostald samt ungdyrstald er indrettet med præfabrikeret drænet gulv, på nær en del af ungdyrstalden der er indrettet med dybstrøelse.

Den nye ungdyrstald indrettes ligeledes med præfabrikeret drænet gulv.

Staldindretning - kommunens bemærkninger og vurdering

Den ny stald indrettes med præfabrikeret drænet gulv med hældning og skrabning hver anden time. Staldsystemet er dermed bedre end referencesystemet i og med at det har en lavere ammoniakfordampning end referencesystemet.

De eksisterende malkekvægsstalde er ligeledes indrettet med præfabrikerede drænedede gulve, med hældning og skrabning hver 2. time og er dermed bedste staldsystem. Samtidig går kalvene på dybstrøelse hvilket er det mest optimale staldsystem for denne dyretype primært af dyrevelfærdsmæssige hensyn.

Med baggrund i redegørelsen fremsendt af ansøger, finder Syddjurs Kommune det ikke proportionelt at kræve anvendelse af yderligere staldteknologi end det beskrevet i de eksisterende anlæg. Syddjurs Kommune finder således ikke anledning til at skærpe i forhold til Miljøstyrelsens vejledning om proportionalitet, og vurderer, at ansøgers fravalg af yderligere teknikker til forureningsbegrænsning fra staldanlæg med begrundelse i proportionalitetsbetragtningen er acceptabel.

Vilkår vedr. staldindretning:

9. Den ny stald skal indrettes med drænedede gulve med 2 % hældning samt skrabning hver 2. time.

Ammoniakemission og ammoniakreducerende teknologi - ansøgers redegørelse

Det vejledende BAT-emissionsniveau for produktionen er beregnet til 4.075,73 kg N/år. Den reelle N-emission i ansøgt drift er 3.792,56 kg N/år (jf. skema 90.969 i husdyrgodkendelse.dk). BAT anses derfor for at være overholdt.

Ammoniakemission og ammoniakreducerende teknologi - kommunens vurdering

Til brug for kommunalbestyrelsens vurdering af et opnåeligt emissionsniveau for eksisterende anlæg har Miljøstyrelsen fastlagt emissionsgrænseværdier, der kan opnås med et omkostningsniveau, der ikke overstiger ca. 1 % af de samlede produktionsomkostninger. Kommunen vurderer, at denne proportionalitetsbetragtning er acceptabel og fastsætter derfor det tilladelige emissionsniveau i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning.

Der er i husdyrgodkendelse.dk beregnet et BAT-niveau for ammoniak fra det samlede anlæg på 4.075,73 kg N per år.

Alle stalde til kalve er indrettet med dybstrøelse. Der foreligger aktuelt ingen BAT-blade på dybstrøelsesstalde for småkalve og tyrekalve. Der er derfor ikke fastsat BAT-emissionsgrænser for småkalve og tyrekalve. Der er anvendt normtallet for det pågældende staldsystem, jf. IT-ansøgningskemaet, til

beregning af BAT for de nye anlæg, idet Syddjurs Kommune vurderer, at den pågældende staldtype principielt godt kan være BAT, såfremt der strøs halm i rigelige mængder i dybstrøelsesstalden, Hermed er dybstrøelsesmåtten altid tør i overfladen, hvilket reducerer ammoniakemissionen. Endvidere er det kommunens vurdering at dybstrøelse til kalve velfærdsmæssigt er en god løsning.

Ammoniakemissionen fra det ansøgte projekt er i IT-ansøgningssystemet beregnet til 3.792,56 kg N/år med de nuværende stalde og de ønskede ammoniakreducerende tiltag, hvilket vil sige, at Miljøstyrelsens vejledende emissionskrav er opfyldt, idet den ansøgte emission årligt ligger 283,17 kg N under BAT-niveauet.

Det opnåede BAT-niveau skyldes etablering af præfabrikerede gulve med 2 % hældning og skrabning hver anden time, og Syddjurs Kommune stiller vilkår til de teknikker, der er en forudsætning for opnåelsen af emissionsniveauet. I det ansøgte projekt, har ansøger valgt at anvende ammoniakreducerende teknologi i form af de anvendte staldsystemer der er bedre end referencesystemet. For at de valgte staldsystemer skal kunne opretholde den beregnede ammoniakfordampning, kræves det endvidere, at gulve og stier renholdes løbende, hvorfor der er sat vilkår hertil. Syddjurs Kommune vurderer, at anlægget som beskrevet og med de stillede vilkår forebygger og begrænser forureningen mest muligt, under betragtning af proportionalitetsprincippet.

Vilkår vedr. ammoniakemission fra anlæg:

10. Staldafsnit skal rengøres efter hvert hold, og der skal til stadighed være en god staldhygiejne. Staldene skal kontrolleres og renholdes, så det sikres, at gødning og urin hurtigt fjernes fra gulvet og ledes til gyllekanalerne.
11. I den ny ungdyrsstald skal der i gangarealet etableres faste, drænede gulve med 2 % hældning og skrabning hver 2. time.
12. Gulvet skal være udført med ajleafløb.
13. Lysningsarealet til ajleafløb/gylleopsamling må maksimalt udgøre 5 % af det samlede gangareal i hvert staldafsnit.
14. Der skal hver dag foretages skrabning hver anden time. I den periode hvor kvierne er på græs skal der skrubes hver anden time i det tidsrum dyrene er på stald.
15. Skraberens skal forsynes med timer.
16. Skraberens skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.
17. Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed.
18. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed af mere end 2 uger.
19. Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer at skraberens er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og kunne forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Foder - ansøgers redegørelse

Foderplanen udarbejdes i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor kvægfodring. Der tages analyser af alt grovfoder og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet

Foder - kommunens bemærkninger og vurdering

BAT for foderteknologi

Syddjurs Kommune har i forbindelse med fodring til kvæg vurderet at det er tilstrækkelig BAT, at der udarbejdes foderplaner i samarbejde med konsulent. Derudover er det kommunens vurdering, at det er BAT at foretage analyser af grovfoderet med henblik på at optimere sammensætning og kvalitet af foderet.

Samlet vurdering af foder

Syddjurs Kommune vurderer, at den ansøgte produktion lever op til krav om BAT med hensyn til foder, og at der ikke er grundlag for at kræve yderligere foderoptimering for at leve op til lovens krav til miljøpåvirkning.

<i>Vilkår til fodring:</i>

Ingen

Opbevaring og behandling af husdyrgødning - ansøgers redegørelse

Opbevaring af gødning

Der er fast overdækning på tankene på Marbækvej 4b. Tankene er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tankene hvert 10 år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder. Tankene tømmes ca. en gang årligt for inspektion og vedligeholdelse.

Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.

Gyllelageret er med konstant flydelag på gyllen i de ikke-overdækkede tanke, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der senest 7 dage efter, at der igen er gylle i tanken, er etableret flydelag. Der føres logbog over flydelaget på Nørreled 31 og Grundvej 6, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene.

Behandling af husdyrgødning

Gyllen ledes via gyllekanaler til begge gylletanke, som er beliggende umiddelbart øst-sydøst for staldanlægget. Der er ikke monteret pumper på gyllebeholderne. Gyllen oppumpes til vogn med sugekran eller traktormonteret pumpe. Der sker ingen yderligere behandling af gyllen. Gyllebeholderne er etableret med fast overdækning. Beholderne på Grundvej 6 og Nørreled 31 er forsynet med naturligt flydelag. Der føres logbog over flydelaget.

Opbevaring og behandling af husdyrgødning - kommunens bemærkninger og vurdering

Opbevaring af gødning

På bedriften er der to gyllebeholdere. Derudover er der en beholder på Nørreled 31 (1.550 m³) samt to beholdere på Grundvej 6 (1.200 m³ samt 2.500 m³), der ligeledes benyttes efter behov. De to beholdere på 3.500 m³ på Marbækvej 4b er fra 2009 og er endnu ikke tilmeldt beholderkontrol. Gylletanken på 1.550 m³ på Nørreled 31 er fra 1995 og er tilmeldt beholderkontrol. Gylletankene på 1.200 m³ samt 2.500 m³ på Grundvej 6 er ligeledes tilmeldt beholderkontrol. I overensstemmelse med BREF-dokumentet, stilles der vilkår om, at tankene skal tømmes og efterses en gang årligt indvendigt. Ved indvendig og udvendig inspektion af gyllebeholdere, er det ikke intentionen, at beholderne skal fritlægges helt for inspektion men blot, at de årligt efterses for revner mm. Der stilles endvidere vilkår om, at der først må ske omrøring af gyllebeholdere, kort tid før beholderen skal tømmes ved f.eks. udspreddning.

Ammoniaktabet fra lagre af flydende gødning er i IT-systemet beregnet til 754,87 kgN/år. Ved overdækning kan dette reduceres til det halve jf. Teknologiblad for fast overdækning. Idet de eksisterende anlæg overholder Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdi, er der ikke proportionalitet mellem miljøeffekt og omkostninger i at overdække én eller begge beholdere.

Der gøres opmærksom på, at det er lovpligtigt at føre logbog over flydelaget i beholdere som ikke har fast overdækning – i dette tilfælde beholdere på Grundvej 6 samt beholderen på Nørreled 31.

Der er en eksisterende møddingsplads på Nørreled 31, der anvendes efter behov. Som alternativ til at lægge dybstrøelsen på møddingspladsen, kan den køres ud og lægges i markstak. Det skal gøres opmærksom på at dybstrøelse først må placeres i markstak efter det har ligget på stald eller møddingsplads i minimum 3 måneder, og skal overdækkes. Reglerne vedrørende opbevaring og håndtering af markstak skal til enhver tid overholdes.

Ifølge Husdyrgødningsbekendtgørelsen skal husdyrbrug kunne dokumentere, at der er adgang til en opbevaringskapacitet svarende til mindst 7 måneders gødningsproduktion, hvis dyrene er udegående i sommerperioden, ellers er der krav om 9 måneders kapacitet. Der er i forbindelse med ansøgningen indsendt en erklæring om tilstrækkelig opbevaringskapacitet, som viser, at det er muligt at opbevare en produktion af gylle samt opsamlet vand fra 9 måneder. Der opbevares og anvendes ikke husdyrgødning fra andre ejendomme.

Syddjurs Kommune vurderer, at den ansøgte produktion lever op til krav om BAT med hensyn til opbevaring af husdyrgødning, idet BREF-dokumentet er sammenholdt med følgende: Gyllebeholdere er opført, så de kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger. Beholdernes bund og vægge vil være tætte og beskyttet mod tæring. Gyllebeholdere er underlagt generelle lovkrav med hensyn til 10 års beholderkontrol, opbevaringskapacitet og overdækning (flydelag og tilhørende føring af logbog på beholdere på Grundvej 6 samt Nørreled 31 samt fast overdækning på beholdere på Marbækvej). For møddingpladsen gælder at der skal være hældning mod afløbet og at bunden på møddingpladsen til hver en tid skal være uigennemtrængelig for fugt og indrettes således at der ikke kan tilledes overfladevand fra omkringliggende arealer. Syddjurs Kommune mener ikke, at der er belæg for at stille skærpede krav til opbevaringsmåden og opbevaringskapaciteten af husdyrgødningen.

Behandling af husdyrgødning

For at forhindre spild og forurening af jord og grundvand stilles der krav om, at al håndtering foregår under opsyn samt at håndteringen foregår på en sådan måde, at evt. gener for omgivelserne begrænses. F.eks. må gylle (i overensstemmelse med BREF-dokumentet) først omrøres umiddelbart før udbringning, hvormed eventuelle lugtgener reduceres. Syddjurs Kommune vurderer, at behandling af gylle med den beskrevne drift og de stillede vilkår ikke vil give anledning til væsentlig gener for omkringboende, og at bedriften lever op til krav om BAT.

Vilkår til opbevaring og behandling af husdyrgødning:

20. Beholdere til husdyrgødning skal mindst en gang om året tømmes helt, og der skal ske indvendig og udvendig inspektion (om muligt) med henblik på reparation og vedligeholdelse. Inspektionen og evt. tiltag skal noteres i logbogen.
21. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn.
22. Gylle må først omrøres umiddelbart før udbringning og bortkørsel.

Udbringning af husdyrgødning - ansøgers redegørelse

Udbringning af husdyrgødningen afpasses afgrødernes behov samt eventuel tilførsel af handelsgødning. Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.

Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandsskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv. Så meget som muligt af gyllen nedfældes, for at undgå lugtgener og optimere udnyttelsen af næringsstoffer. Gyllen udbringes med slæbeslanger i voksende afgrøder

Udbringning af husdyrgødning - kommunens bemærkninger og vurdering

Beliggenheden af egne/forpagtede udbringningsarealer fremgår af bilag 3. Godkendelsen omfatter samtlige arealer, der drives under CVR. nr. 25939190. Det samlede udbringningsareal udgør 429,47 ha ejede og forpagtede arealer samt 43,04 ha aftalearealer. Der søges om en fleksibel løsning, hvor ca. 30 ha i perioder ønskes bortforpagtet til grøntsagsdyrkning. Beliggenheden af egne/forpagtede udbringningsarealer fremgår af bilag 3. Samtlige arealer drives med et K-12 sædskifte.

Da der søges om to alternative løsninger, er der vurderet på worst case. På 397,61 ha arealer udbringes i worst case i henhold til ansøgningen (skema 91609) gylle svarende til 677,68 dyreenheder og med et samlet indhold på 60.511,04 kg kvælstof og 8.941,03 kg fosfor. Derudover afsættes der 58,71 DE i form af dybstrøelse med et indhold af 5.697,1 kg kvælstof og 794 kg fosfor og 65,98 DE afsættes ved afgræsning med et indhold af 6.503,89 kg kvælstof og 911,75 kg fosfor. Samlet udbringes der 72.712,03 kg kvælstof og 10.646,78 kg fosfor på udbringningsarealerne i form af udbringning og afgræsning. Disse tal indgår i vurderingen af produktionen, og der stilles derfor vilkår om, at dette er det maksimalt tilladeligt udbragt på de ejede og forpagtede arealer. Harmonitrykket afhænger af om der bortforpagtes ca. 31 ha til grøntsagsdyrkning. Der udbringes husdyrgødning med et dyretryk på mellem 1,87 og 2,02 DE/ha (90969/91609), hvilket er under det maksimalt tilladte (1,80/1,77 DE/ha).

Ansøgningen inkluderer afsætning af i alt 51,14 DE gødning til aftalearealer. Aftalearealerne er tidligere vurderet af kommunen. Da dele af aftalearealerne tilhørende Lemmervej 18, Mørke nu er beliggende i nitratklasse 2, skal der udarbejdes en § 16 arealgodkendelse til arealerne på Lemmervej 18. Gødningen har et indhold på 4.910 kg N og 718 kg P. Udarbejdelsen af denne § 16 arealgodkendelse er en forudsætning for nærværende miljøgodkendelse.

Der stilles vilkår om, at det til enhver tid skal kunne dokumenteres, at der afsættes de angivne 51,14 DE gødning til arealer, som er godkendt til denne modtagelse af kommunen. Enhver udskiftning af gylleaftaler i forhold til de nævnte i denne miljøgodkendelse skal forinden anmeldes til kommunen, idet kommunen skal vurdere, om der skal udarbejdes arealgodkendelse til nye arealer.

Der stilles vilkår om, at der ikke må udbringes anden organisk gødning på arealerne.

Ved udbringning af husdyrgødning er det ihht. BREF-dokumentet BAT, at afstemme den producerede husdyrgødning med udbringningsarealet og afgrødens gødningsbehov, at udbringning af gødning mm. foretages så tæt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimalt næringsoptag og størst vækst, at man anvender BAT med hensyn til de maskiner man anvender til udbringning og om nødvendigt nedpløjer husdyrgødning, at man ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræber at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold, dvs. køligt, fugtigt og vindstille vejr eller ved direkte nedfældning, samt at tage højde for udbringningsarealets karakteristika, f.eks. jordens struktur og type, og eventuelle skråninger, klimatiske forhold, regn og vanding, anvendelse og landbrugsmæssig praksis, inklusive eventuelle sædskifter. Der stilles derfor vilkår om udarbejdelse af en årlig gødningsplan. Der stilles ligeledes vilkår om, at gødning så vidt det er muligt skal udbringes i dagtimerne, hvor der er mindre sandsynlighed for at folk er hjemme, samt at undgå udbringning i weekender og helligdage. Kommunen er opmærksom på, at gødning ofte udbringes i en relativ kort og koncentreret periode, og at der i spidsperioder kan forekomme kørsel tidlig morgen og sen aften. Det er endvidere godt landmandskab at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene.

Ejendommen er underlagt de generelle lovkrav med hensyn til udbringning af gylle. I henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen og i overensstemmelse med BREF-dokumentet, må der ikke f.eks. køres gylle på stærkt skrånende arealer, og der må ikke køres gylle ud på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Syddjurs finder ansøgers beskrivelse af udbringning af husdyrgødning som værende tilfredsstillende og i overensstemmelse med BAT.

Vilkår til udbringning af husdyrgødning:

23. Der må højst udbringes 72.712,03 kg kvælstof og 10.646,78 kg fosfor på de udbringningsarealer der fremgår af bilag 3. Dette svarer til et dyretryk på mellem 1,87 og 2,02 DE per ha afhængig af om der bortforpagtes ca. 31 ha til grønsagsdyrkning.
24. Det skal kunne dokumenteres, at der afsættes i alt 51,14 DE kvæggylle til arealer som er godkendt til denne modtagelse af kommunen. Der skal, indtil evt. andre arealer er vurderet og accepteret af kommunen, foreligge dokumentation for følgende:
  - a. Husdyrgødning svarende til 51,14 DE afsættes til Lemmervej 18, Mørke som har en § 16-arealgodkendelse til denne modtagelse. Udarbejdelsen af denne § 16-arealgodkendelse er en forudsætning for nærværende miljøgodkendelse. Gødningen indeholder ca. 4.910,00 kgN og 718 kgP.
25. Der skal afsættes 6.503,89 kg N og 911,75 kg P ved afgræsning, indenfor udbringningsarealerne.
26. Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte- og gødningsplaner, forpagtnings- og overførelsesaftaler (af mindst 1 års varighed) m.v. opbevares i mindst 5 år og forevises på forlangende.
27. Der må ikke anvendes andet organisk materiale på udbringningsarealerne.
28. Der må ikke placeres markstakke på arealerne 116-0, 116-1 og 116-2 beliggende i Norddjurs Kommune.
29. Gødning skal i videst muligt omfang udbringes i dagtimerne, og udbringning i weekender og på helligdage skal så vidt muligt undgås.

Energi og vandforbrug - ansøgers redegørelse

El

Udendørs belysning anvendes kun ved behov.

Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandedanlæg, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget. Der er et årligt elforbrug på 401.500 kWh.

Der er naturlig ventilation i alle staldene.

Vand

Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild. Vandforbruget registreres løbende. Der er et årligt vandforbrug på 19.250 m³ drikkevand samt 1,290 m³ vaskevand. Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Olie

Både før og efter udvidelsen vil der blive anvendt omkring 50.000 liter diesellole til traktorer m.v.

Energi og vandforbrug - kommunens bemærkninger og vurdering

IPPC- og IE-direktiverne kræver, at energieffektivitet indgår i godkendelsesarbejdet på tilsvarende vis som andre miljøparametre. Renere teknologi er derfor et bærende element i husdyrgodkendelsesloven. Renere teknologi sigter blandt andet på at minimere forbrug af energi, vand og andre råvarer per produceret enhed. Ifølge principperne i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der BAT når der er etableret (delvis) lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af el-forbrugende systemer (f.eks. malkerobot).

I overensstemmelse med ovenstående, og for at forbedre den generelle miljømæssige drift i forhold til ressourcer, stiller Syddjurs Kommune derfor vilkår til, at der til stadighed sker renhold og vedligehold af anlæg og maskiner således, at de altid fungerer optimalt, og at der føres kontrol med forbrug af vand, energi og foder. Generelt anbefaler Syddjurs Kommune, at der tages kontakt til en energikonsulent med henblik på at undersøge muligheden for besparelser på el-forbrug og andre energikilder.

El

Elforbruget forventes at ligge på 401.500 kWh beregnet ud fra normal for et brug af den ansøgte størrelse. Ved jævnlig aflæsning af energimålere kan man hurtigt danne sig et overblik over forbruget og samtidig sikre sig mod uforudsete udgifter. Der stilles vilkår til kvartalsvis kontrol med el-forbrug. Aflæsning af el kan eventuelt ske ved at få tilsendt tal fra elselskab. Registreringerne noteres i kontrolrapport, som gemmes i fem år, og som fremlægges tilsynsmyndigheden. Det er Syddjurs Kommunes vurdering at bedriften, jf. oplysningerne fra ansøger, lever op til BAT.

Vand

På baggrund BREF-dokumentet der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, er det kommunens vurdering jf. redegørelsen fra ansøger, at bedriften overholder BAT, idet BAT bla. er

- Rengøring af dyrestald og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller hvert hold.
- Udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.
- Registrering af vandbrug gennem måling af forbrug, og
- Detektering og reparation af lækager.

Vandforbruget forventes at ligge på 19.250 m³ drikkevand samt 1,290 m³ vaskevand.

Det angivne vandforbrug er norm for en bedrift af den ansøgte størrelse. Det er vigtigt at finde en balance mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt.

Der er sat vilkår om, at vandmåleren aflæses kvartalsvis. Registreringerne noteres i kontrolrapport, som gemmes i fem år, og fremlægges for tilsynsmyndigheden.

Olie

Både før og efter udvidelsen vil der blive anvendt omkring 50.000 liter dieselolie til traktorer m.v. Niveauet vurderes at være rimeligt for et husdyrbrug af pågældende størrelse og med den mængde arealer, der er tilknyttet ejendommen.

Syddjurs Kommune anser asfalt eller beton som værende BAT for underlag til diesel- og fyringsolietanke. Olietanke skal placeres hensigtsmæssigt i forhold til påfyldning og tankning, således at der ikke er risiko for påkørsel eller lignende, og der skal være mulighed for opsamling af spild og ingen risiko for forurening af jord, overfladevand og grundvand. Er der således kort afstand til bar jord fra placeringen, skal der være en hældning eller kant, der sikrer mod afløb til den bare jord. Der stilles vilkår til underlag under ejendommens olietanke.

Det er kommunens samlede vurdering, at landmanden gennem den beskrevne drift og med de stillede vilkår, overholder kravet om BAT indenfor forbrug af vand og energi.

Vilkår til energi- og vandforbrug, herunder ventilation:

30. Anlæg, der er særligt energiforbrugende, herunder foderfremstillingsanlæg og malkeanlæg, skal kontrolleres og vedligeholdes, således at de altid kører energimæssigt optimalt. Foderanlæg efterses minimum en gang om året. Kontrol og vedligehold noteres i driftjournal.
31. Der skal føres kontrol med el-forbrug hvert kvartal. Noteres i driftjournal.
32. Der skal føres kontrol med vandforbrug hvert kvartal. Noteres i driftjournal.
33. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes således at unødigt spild undgås.
34. Der skal være asfalt eller beton som underlag til ejendommens dieseltanke, som endvidere ikke må placeres i nærheden af afløb, eller med fare for udløb på bar jord.

Management - ansøgers redegørelse

Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse. Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.

I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning. Bedriftens bortskaffelse af affald registreres via kvittering fra renovationsfirma og/eller affaldsstamkort. Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.

Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab på bedriften, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres.

Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.

Affaldshåndtering

Beskrivelse af fast affald.

Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.

Brændbart affald afhentes af Marius Pedersen (vippecontainer).

Glas og elektronisk udstyr afleveres på genbrugsstation.

Jern og metal bortskaffes til skrothandler.

Plastik, papir og pap bortskaffes med dagrenovation eller afleveres på genbrugsstation alt efter type.

Beskrivelse af kemikalier generelt

Pesticider opbevares i godkendt kemikalierum.

Beskrivelse af olie-kemikalier

Olie- og kemikalieaffald fra produktionen kan opdeles i følgende fraktioner:

Lægemedelsrester opbevares aflåst i original emballage. Brugte kanyler opbevares aflåst i kanyleboks/plastdunk. Affaldet afhentes af dyrlæge/miljøbil eller afleveres til kommunalt affaldsdepot. Årlig affaldsmængde er ubetydelig.

Beskrivelse af øvrige kemikalier

Der anvendes medicin i stalden. Medicin opbevares i stalden.

Driftsforstyrrelser eller uheld og minimering af risiko

Der er følgende mulige forstyrrelser og uheld ved indretning og normal drift, som kan medføre væsentlig forøget forurening:

Husdyrgødning:

- Spild af gylle ved pumpning til og fra gyllebeholder
- Lækage af gylletank
- Utætte gyllekanaler
- Overfladeafstrømning af udbragt gylle til vandløb

Tankene tømmes ca. en gang årligt for inspektion og vedligeholdelse. Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle. Gyllelageret er med konstant flydelag på gyllen i de ikke-overdækkede tanke, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der senest 7 dage efter, at der igen er gylle i tanken, er etableret flydelag. Der føres logbog over flydelaget på Nørreled 31 og Grundvej 6, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene. Der er fast overdækning på tankene på Marbækvej 4b. Tankene er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tankene hvert 10 år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Olie:

- Spild af dieselolie ved tankning
- Lækage af olietank
- Overløb af diesel ved påfyldning

Dieselolie opbevares i godkendt tank, der placeret på betongulv uden afløb. Tanken efterses periodevis. På tanken er påmonteret fløjte, således at der ikke sker overløb ved påfyldning.

Kemikalier:

- Spild ved påfyldning af sprøjte
- Personskade ved forkert håndtering

Sprøjtning foretages af personer med sprøjtecertifikat. Midlerne håndteres efter forskrifterne og der bruges relevant beskyttelsesudstyr (f.eks. maske, handsker, dragt).

Andre uheld:

- Strømsvigt
- Brand

Skadedyr såsom rotter bekæmpes effektivt. Dels for at sikre høj foderhygiejne, dels med henblik på at undgå utilsigtet gnav i elektriske installationer. Ejendommen og stalden renholdes så brandrisikoen minimeres. Der er brandhæmmende vægge i stalden. Der opbevares ikke mere halm end højest nødvendigt i stalden.

Minimering af gener i forbindelse med uheld

Husdyrgødning: Gylleudslip på jorden inddæmmes ved gravning af kanaler eller udlægning af halmballer / jordvolde. Gyllen fjernes og udbringes på voksende afgrøde.

Kemikalier: Der forefindes øjenskyllévæske på ejendommen.

Andet: Der er en nødgenerator på bedriften og der forefindes brandslukningsudstyr på ejendommen.

Spildevand, herunder regnvand

Rengøringsvand fra stald og vaskeplads ledes til gyllebeholder i overensstemmelse med gældende lovgivning. Dermed ledes der 2.100 m³ vand til gyllebeholder. Mængden af tilført vand indgår i beregning af opbevaringskapacitet. Spildevandet fra driftsbygningerne består af rengøringsvand og sanitært spildevand. Sanitært spildevand ledes til septiktank. Sanitært spildevand fra stalden ledes til samletank der tømmes af autoriseret kloakservice. Sanitært spildevand fra boligen ledes til sivebrønd, hvorfra slam hentes gennem kommunal ordning.

Tagvand nedsives dels lokalt og ledes dels til dræn i mark. Der er tagrender på de nyeste bygninger, hvorfra vandet ledes til dræn. På de gamle bygninger er der nogle steder med tagrender, hvor tagvandet ledes til dræn, og nogle er uden tagrender, og her formodes tagvand dels at nedsive lokalt og dels at løbe i brønd, der leder videre til dræn.

Management - kommunens bemærkninger og vurdering

Miljø- og ressourcestyring bygger på en helhedsvurdering ud fra et princip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen. Det drejer sig om at minimere anvendelsen af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tabene til omgivelserne bliver så små som muligt under hensyntagen til produktionens lønsomhed. I forhold til BAT skal alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne i øvrigt påvirkes mindst muligt.

Godt landmandskab er en vigtig del af BAT. Selvom det er svært at kvantificere miljøfordele med hensyn til emissionsreduktioner eller reduktioner i brug af energi og vand, er det tydeligt, at ansvarsbevidst driftledelse vil bidrage til en forbedret miljøpræstation. Til forbedring af den generelle miljøpræstation for et intensivt husdyrbrug, er det BAT at udføre alle følgende punkter:

- Identificere og implementere uddannelses- og træningsprogrammer for bedriftspersonale
- Føre journal over vand- og energiforbrug, sammensætning og forbrug af husdyrfoder, og spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne
- Have en beredskabsplan til at håndtere ikke planlagte emissioner og hændelser
- Iværksætte et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftsklar stand, samt at faciliteterne holdes rene. Rengøringen skal være medvirkende til, at der i

staldene kan opretholdes et højt sundhedsniveau, og risikoen for smitte mellem de forskellige hold minimeres.

- Planlægge aktiviteter på anlægget korrekt, såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild, samt at
- Planlægge gødning af markerne korrekt.

Landmanden pålægges dokumentation for overholdelse af bestemte konkrete vilkår for husdyrbrugets indretning og drift, og derfor er der stillet vilkår om egenkontrol. De tiltag til egenkontrol og dokumentation af miljøforholdene, som er foreslået i forbindelse med ansøgningen fremgår under de respektive afsnit i miljøredegørelsen. Syddjurs Kommune har i nogle af afsnittene i miljøredegørelsen vurderet, at der er behov for egenkontrol og dokumentation, som ikke fremgår af ansøgning.

På baggrund af de stillede vilkår for kontrol og egenkontrol, herunder udarbejdelse af en beredskabsplan, vurderes det, at der foreligger tilstrækkelige oplysninger og dokumentation til at godkendelsesmyndigheden ud fra resultatet af egenkontrollen kan vurdere, om de konkrete vilkår egenkontrollen er knyttet til, er overholdt.

Syddjurs Kommune vurderer, at det ansøgte projekt lever op til BAT med hensyn til management, idet BREF-dokumentet er sammenholdt med følgende: Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse. El- og vandforbrug og anvendelse af handels- og husdyrgødning registreres. Jævnlig ren- og vedligeholdelse er beskrevet. Gødningsplanlægning sker efter gældende regler. Udarbejdelse af beredskabsplan opfattes af kommunen som værende BAT, idet udarbejdelsen af planen gør, at man får vurderet og gennemtænkt forskellige former for procedurer ved diverse uheld, således at eventuelle skader ved uheld kan minimeres. Der er derfor sat vilkår om, at der skal foreligge en beredskabsplan.

Affaldshåndtering

Det er BAT at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over eventuelle indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Derfor skal man på ejendommen registrere affaldsproduktionen. Bedriften er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, og affaldsproduktionen skal registreres efter de gældende regler. Affald skal håndteres og bortskaffes efter det til enhver tid gældende erhvervsaffaldsregulativ for kommunen, hvilket blandt andet betyder, at oplag af affald må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak, eller medføre uhygiejniske forhold.

På ejendommen findes der diverse typer af affald som afleveres til genbrugsstation eller afhentes af Marius Pedersen. Der gøres opmærksom på, at der skal foreligge kvitteringer på aflevering af de forskellige typer af affald. Kommunen anbefaler, at ansøger henvender sig til affaldskonsulent med henblik på at få gratis råd om affaldshåndtering. Kommunen vurderer at bedriftens affald kan håndteres og bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativ samt, at såfremt døde dyr opbevares og afhentes i henhold til den til enhver tid gældende lovgivning, vil opbevaring af døde dyr ikke give anledning til uhygiejniske forhold. Syddjurs Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at risikoen for forurening fra oplag og håndtering af affald er reduceret til et acceptabelt niveau. Der stilles derfor ikke vilkår om en øget registrering af affaldsproduktionen.

Driftsforstyrrelser eller uheld og minimering af risiko

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overførslen af gylle. Det skal derfor sikres, at der ikke pumpes gylle udenfor tanken, ligesom overførslen skal ske under opsyn. Dette gør sig ligeledes gældende ved tankning af diesel.

Der er ingen åbne vandløb i en radius af 1/2 km fra anlægget. Nærmeste vandløb er Skørring å, der løber 685 m syd for ejendommen samt Marbæk der løber 560 meter syd for ejendommen. Begge er helt eller delvist omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. På grund af afstanden til de nærmeste § 3 vandløb, og med det stillede vilkår om, at der altid skal være egnet materiale på ejendommen til opsamling af spild, er det vurderet, at vandløb og søer er sikret tilstrækkeligt mod eventuelle ulykker med gylleudslip.

Der skal udarbejdes en beredskabsplan, som fastlægger håndteringen af situationer med potentiel forureningsrisiko. Udover at være BAT, så er det Syddjurs Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan vil være til stor hjælp for landmanden, såfremt der skulle ske uheld, både med hensyn til små hændelser som f.eks. oliespild og store hændelser som f.eks. brand, hærverk o.l.

Af beredskabsplanen skal fremgå, at akut forurening som følge af driftsuheld eller andet straks skal anmeldes til Alarmcentralen, og efterfølgende skal tilsynsmyndigheden (Syddjurs Kommune) kontaktes. Planen skal ikke kun omfatte de uheld, der kan ske på selve ejendommen, men skal ligeledes omfatte f.eks. beredskab i forbindelse med transport af gylle mellem ejendom og marker. Planen skal ajourføres og gennemgås med de ansatte mindst 1 gang årligt, og planen skal gennemgås med nyansatte, når de tiltræder. Efter hver ajourføring skal beredskabsplanen indsendes til tilsynsmyndigheden og Syddjurs Kommune samt Beredskabet skal underrettes, når der sker væsentlige revideringer af planen.

Endvidere er planen kun anvendelig, hvis man har adgang til den. Der stilles derfor krav om, at den skal være let tilgængelig og synlig. Syddjurs Kommune vurderer, at risikoen for driftsforstyrrelser og uheld, som vil forårsage væsentlig forurening af miljøet, kan begrænses ved at foretage egenkontrol på ejendommen og ved vedligeholdelse af staldanlæg og landbrugsmaskiner.

Spildevand, herunder regnvand

Idet spildevand fra rengøring af stalde og lignende ledes til gyllebeholder, vurderer Syddjurs Kommune, at spildevand fra stald bortledes miljømæssigt forsvarligt. Syddjurs Kommune vurderer, at det er miljømæssigt forsvarligt, at aflede vand fra vaskepladsen til gyllebeholder, såfremt der *ikke* foretages affedtning/vask af olierede maskindele. Såfremt der foretages affedtning/vask af olierede maskindele, skal der etableres olieudskiller på afløbet inden spildevand ledes til gyllebeholder. Der stilles ikke yderligere vilkår om nedsivning af tagvand fra driftsbygninger, da der er tale om eksisterende byggeri.

Vilkår vedrørende management:

35. Virksomheden skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld. Der skal således altid være egnet materiale på ejendommen til opsamling af spild.
36. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt og efter kommunens regulativer. Virksomhedens medicinaffald, veterinært affald mv. skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende. Medicin (lægemidler) må ikke opbevares sammen med levnedsmidler eller foderstoffer.
37. Tankning af diesel skal foregå under opsyn. Olietanke må ikke placeres så der er risiko for tilledning til afløb

Vilkår vedr. driftsforstyrrelser og uheld

38. Beredskabet skal straks underrettes om driftsforstyrrelser eller uheld, der medfører forurening af omgivelserne eller indebærer en risiko for det. En skriftlig redegørelse for hændelsen skal være tilsynsmyndigheden i hænde senest en uge efter, at den er sket. Det skal fremgå af redegørelsen, hvilke tiltag der vil blive iværksat for at hindre lignende driftsforstyrrelser eller uheld i fremtiden.

Underretningspligten fritager ikke virksomheden for at afhjælpe uheld.

39. Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsforskrift, som fortæller hvornår og hvordan, der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Beredskabsplanen skal foreligge, inden miljøgodkendelsen tages i brug. En kopi indsendes til Syddjurs Kommune.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- a. Procedurer som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
  - b. Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder der skal alarmeres og hvordan.
  - c. Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
  - d. En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Herunder oplysninger om telefonnumre til kontaktpersoner.
40. Beredskabsplanen revideres/kontrolleres sammen med de ansatte mindst 1 gang årligt. Den skal være let tilgængelig og synlig for ansatte og øvrige, der færdes på ejendommen. Beredskabsplanens indhold og opbevaringssted skal være kendt af virksomhedens ansatte og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende.
  41. Driftsforstyrrelser, som har betydning for det ydre miljø skal fremgå af driftsjournalen med tidspunkt mm for eventuelle hændelser.

Vilkår vedr. spildevand fra drift:

Ingen specifikke vilkår

Kommunens samlede BAT-vurdering

I forløbet frem mod denne konkrete ansøgning, er der foretaget forskellige økonomiske og miljømæssige beregninger på udvidelsen af dyreholdet. Det endelige ansøgningsmateriale beror på projektilpasninger, der for nogle vedkommende er betegnet som BAT. Det er vurderet, at det ikke er økonomisk proportionalt at kræve eksisterende stalde renoveret på nuværende tidspunkt, da staldanlæggene vil kunne holde en del år endnu. Syddjurs Kommune vurderer, at der med ovennævnte til- og fravalg er taget de nødvendige forholdsregler under hensyn til økonomisk proportionalitet. Syddjurs Kommune vurderer derfor, at der for det ansøgte projekt i tilstrækkeligt omfang er redegjort for, at projektet opfylder BAT.

Kommunen vurderer sammenfattende, at det opnåede niveau for BAT, med hensyn til staldteknologi, foder, forbrug af vand og energi, opbevaring/behandling af husdyrgødning og udbringning af husdyrgødning samt management, og med de vilkår, der er stillet i denne godkendelse, lever op til niveauet for BAT for en ejendom med den pågældende husdyrproduktion og størrelse. Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyn til, om beskyttelsesniveauerne i husdyrbrugsloven er overholdt.

Gener fra anlæg

Lugt - ansøgers redegørelse

Staldanlægget er beliggende omkring 506 m syd for Lime By, der er nærmeste byzone. Nærmeste samlede bebyggelse er beliggende ca. 1,7 km sydøst for staldanlægget. Den nærmeste nabobeboelse på en ejendom uden landbrugspligt er hhv. 388 meter vest for staldanlægget og 476 meter øst for staldanlægget.

Der er ikke anvendt særlige teknologier til begrænsning af lugt. Dog er der i alle stalde naturlig ventilation der har en positiv effekt på lugtmissionen fra staldene. I det elektroniske ansøgningssystem er afstand fra lugtcentrum til henholdsvis eksisterende eller fremtidig byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse og enkelt bolig opmålt. For alle tre kategorier, er genekriteriet for lugt overholdt.

Lugt - kommunens bemærkninger og vurdering

Lugt fra staldanlæg

Husdyrbrugsloven fastlægger et bestemt beskyttelsesniveau for lugt fra staldanlæg. Vurdering af om den ansøgte produktion lever op til Husdyrbrugslovens krav med hensyn til lugtgener, baseres på beregning af lugtgeneafstande i det elektroniske ansøgningssystem. Lugtgeneafstanden er et udtryk for, hvor langt væk fra produktionen, der vil opleves uacceptable lugtgener. Lugtmissionen beregnes ikke som et gennemsnit i løbet af året, men på baggrund af perioder med spidsbelastning. Der anvendes derfor oplysninger om den maksimale belægning, som for kvæg er angivet i antallet af dyr.

Tabel 3. Lugt.

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnitsafstand	Bort-screenet	Genekriterie overholdt
+ Marbækvej 51	0	FMK	105,86	112,41	105,86	112,41	600,65	Ja	Ja
+ Lynghøjvej 21	0	FMK	105,86	112,41	105,86	112,41	471,36	Ja	Ja
+ Kløvevej 36	0	NY	278,26	316,65	250,44	290,87	1.845,20	Ja	Ja
+ Lemmer By, Lime	0	NY	420,01	473,55	420,01	473,55	544,03	Ja	Ja

Beregningerne for den ansøgte produktion (tabel 3) viser, at der i byzone længere væk end 420,01 meter fra staldanlægget ikke vil være væsentlige lugtgener fra stalden. I samlet bebyggelse længere væk end 290,87 meter (korrigeret geneafstand) vil der ikke være væsentlige lugtgener, og i enkelt bolig længere væk end 112,41 meter vil der ikke være væsentlige lugtgener. I alle tre tilfælde, er den mindste afstand fra anlægget større end geneafstanden, og Husdyrgodkendelseslovens krav til geneafstand med hensyn til lugt fra stald er således overholdt. Derudover er alle staldafsnit beliggende længere væk end 1,2 gange geneafstanden i forhold til bebyggelse.

For at begrænse lugtindholdet i den bortventilerede luft fra stald stilles der vilkår om at sikre en god staldhygiejne, og for at sikre omkringboende mod væsentlige lugtgener, er der stillet vilkår om dokumentation for overholdelse af lugtgenekriterier ved kommunens forlangende, og om afhjælpende foranstaltninger, hvis kommunen vurderer, at der opstår væsentlige lugtgener. Afhjælpende foranstaltninger kan for eksempel være hyppigere rengøring af stalde og omkringliggende arealer, beplantning mm.

Lugt ved håndtering og udbringning af gylle

Udover selve staldanlægget, kan håndtering af gødning uden for staldanlægget, herunder udslusning til opbevaringsanlæg, omrøring og overpumpning til gyllevogn, også give anledning til lugt. Gylletankene er placeret i tilknytning til staldanlægget, og med den lovpligtige overdækning af gyllebeholderen i form af fast overdækning vil lugtgener fra opbevaring af gylle være begrænset.

I forbindelse med omrøring og udbringning af gylle vil der opstå lugtgener af kortere varighed. De to gyllebeholdere og størstedelen af bedriftens udspretningsareal er placeret relativt isoleret. Omrøring og udbringning af gylle vil derfor næppe påvirke mange i lokalområdet.

Det vurderes ud fra ovennævnte beregninger, at ejendommens lokaliseringsforhold er tilfredsstillende for et landbrug af denne størrelse, og med de stillede vilkår vurderer Syddjurs Kommune, at den ansøgte produktion ikke vil give anledning til væsentlige lugtgener for omkringboende til produktionen.

Fluer og skadedyr - ansøgers redegørelse

Generel beskrivelse af skadedyr

Der holdes generelt rent og ryddeligt i og omkring ejendommen. Der er desuden et højt hygiejneniveau.

Beskrivelse af gener fra fluer

Fluegener bekæmpes ved hyppig udmugning.

Beskrivelse af rottebekæmpelse

Der er kontrakt med Nomus.

Fluer og skadedyr - kommunens bemærkninger og vurdering

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise mv.), som straks skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt, hvorfor der stilles vilkår herom. Det er oplyst, at der holdes en høj hygiejnestandard på udenomsarealer såvel som i stalde, hvilket er med til at holde fluegener nede på et minimum. Hvis der i forbindelse med dyreholdet observeres gener fra skadedyr (rotter med videre), er der sat vilkår om at disse straks skal afhjælpes. Syddjurs Kommune vurderer, at ved overholdelse af disse vilkår, vil den ansøgte produktion ikke medføre væsentlige problemer med fluer eller andre skadedyr. Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrlaboratorium opdateres 1 gang årligt.

Støj - ansøgers redegørelse

Beskrivelse af støjkloder

Der kan forekomme støj fra transport til og fra ejendommen. Der har ikke tidligere været klager over støj fra ejendommen, og det forventes, at der ikke kommer flere støjgener i ansøgt drift.

Beskrivelse af driftsperiode

Transport forekommer primært i dagtimerne. Der kan dog også forekomme transport udenfor dette tidstum.

Beskrivelse af støjtiltag

-

Støj - kommunens bemærkninger og vurdering

Virksomhedens primære støjkloder er malkeanlægget, foderanlægget og højtryksrensere. Alle disse funktioner opererer i lukkede bygninger. Da afstanden til nærmeste nabo er over 350 m er det vurderet, at det ansøgte ikke vil give en øget støjpåvirkninger af omgivelserne, som vil virke generende for de omkringboende.

På baggrund af ovenstående, er det ikke fundet nødvendigt at kræve en støjmåling udført. Dog fastsættes der vilkår om, at anlægget skal overholde de vejledende støjgrænser for det åbne land (område type 3 jf. Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra virksomheder). Såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger efter nærmere definerede anvisninger.

Syddjurs Kommune vurderer, at de generelle regler vedrørende støj er tilstrækkelige, og vilkår om støj er derfor baseret på Miljøstyrelsens anbefalede niveau. Der er stillet vilkår om, at såfremt Syddjurs Kommune vurderer det nødvendigt, kan der kræves, at virksomheden for egen regning dokumenterer, at støjbidraget ikke overskrider niveauet i de generelle regler. Støjmålingen kan kun kræves udført en gang årligt, medmindre seneste måling viser, at støjvilkårene ikke overholdes. Støjgrænserne vedrører de stationære støjkloder. Normal kørsel med traktorer og landbrugsmaskiner i dagtimerne er ikke omfattet af støjgrænserne i vilkårene.

Syddjurs Kommune vurderer samlet, at støj fra produktionen på ejendommen ikke giver anledning til væsentlig gene for de omkringboende.

Støv - ansøgers redegørelse

Staldene renholdes for at minimere mængden af støv både i og udenfor stalden. Der er ingen kendte støvgener fra ejendommens dyrehold. Støv ved markdriften må påregnes. Da støv ikke hidtil har været et problem, forventes det heller ikke fremover. Der er samtidig forholdsvis langt til naboer.

Støv - kommunens bemærkninger og vurdering

Støvgener fra gården forventes ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis, således at støvgener begrænses mest muligt. Dette kan blandt andet gøres ved, at al transport til og fra virksomheden foregår ved hensynsfuld kørsel, og ved at alle aktiviteter på bedriften planlægges, så omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Syddjurs Kommune vurderer hermed, at der ikke vil være væsentlige støvgener fra produktionen, men stiller vilkår til, at såfremt der opleves gener, skal der udarbejdes en handlingsplan til minimering heraf.

Lys - ansøgers redegørelse

Udendørslys vil være tændt efter behov. Der er ingen udendørsbelysning, der har fjernpåvirkning. Ejendommens anlæg er belyst med almindelige gårdlamper, som styres af censor. Lyset i staldene er tændt i arbejdstiden efter behov. Lyset sænkes i stalden om natten til vågebelysning.

Lys - kommunens bemærkninger og vurdering

Der er ingen nabobeboelser i umiddelbar nærhed af staldanlægget, hvorfor lyset ikke forventes at medføre gener for omkringboende. Syddjurs Kommune vurderer, at eventuelle lysgener fra virksomheden vil være begrænset, da lyset i stalden hovedsagelig vil være tændt i arbejdstiden, og da udendørslys kun er tændt efter behov. På baggrund af ovenstående forventer Syddjurs Kommune ingen væsentlige problemer med lysforhold. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal virksomheden lade foretage undersøgelse af forskellige lyskilder, således at gener fra lyset uden for ejendommen kan minimeres.

Transport - ansøgers redegørelse

Hovedparten af grovfoderet bliver transporteret slut maj – november. Hovedparten af gyllen bliver udbragt i foråret (ca. 80 %) og de resterende ca. 20 % bliver udbragt om sommeren. Transporterne sker primært indenfor normal arbejdstid. Dog må der påregnes transporter udover dagtimerne i forbindelse med sæsonbettinget arbejde.

Der hentes døde dyr til DAKA førstkomende hverdag.

Transporter til og fra Randersvej Marbækvej 4b

Transporter til og fra ejendommen	Antal transporter pr. år	
	Efter udvidelse	Hyppeghed
Levende dyr	25	Hver 2. uge
Døde dyr	Efter behov	Efter behov
Indkøbte foderstoffer	52	1 gang ugentligt
Eget korn / Grovfoder	1250	Maj-november
Dybstrøelse	55	10 t/læs
Gylle inkl. spildevand	800	25 t/læs
Fyringsolie	15	Hver 3./4. uge
Diesel	30	Gns. 1/uge i sæson Gns. 1/mdr. udenfor sæson
Total	1.102	

Transport - kommunens bemærkninger og vurdering

Ansøger har fremsendt kort over forventede transportruter ved gylleudbringning, bilag 6. Syddjurs Kommune har ikke vurderet at der skal stilles yderligere vilkår hertil. Der er ingen ændringer i transportruterne i forhold til den eksisterende drift. I overensstemmelse med ansøgningens beskrivelse af transport og stillede vilkår vil størstedelen af transporterne ske indenfor normal arbejdstid og i udbringningsperioden. Da størstedelen af

transporterne vedrører ejendommens afgrøder, hvilket er uændret i forhold til nudrift, vurderer Syddjurs Kommune at transport, med de stillede vilkår, ikke vil medføre væsentlige øgede gener.

Vilkår til minimering af gener fra anlæg:

42. Driften må ikke medføre væsentlige gener for omboende, herunder gener fra, lys, støv, støj, transport eller lignende
43. Der skal til stadighed tilstræbes vedligeholdelse, renholdelse og ryddelighed på virksomhedens indendørs og udendørs arealer, således at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.
44. Der skal foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Skadedyrlaboratoriet, Aarhus Universitet. Bekæmpelse skal desuden foretages på Syddjurs Kommunes forlangende.
45. Landbrugsdriften på ejendommen må ikke give anledning til lugtgener, som af Syddjurs Kommune vurderes til at være væsentlige, uden for ejendommens areal. Herunder må staldbelægningen på intet tidspunkt medføre en lugtemission, der giver en større lugtgenæfstand for henholdsvis byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig end den, der er angivet i tabellen under lugtafsnittet.
46. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften giver anledning til flere anlægsgener for omboende end forventet, skal virksomheden lade udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af virksomheden.
47. Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, må i intet punkt - målt på nærmeste nabobeboelse med tilhørende arealer i tilknytning til boligen - overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd niveauer i dB(A).

Periode	Tidsrum	Værdi	Midlingstid
Hverdage	kl. 07.00 -18.00	55 dB(A)	8 timer
Lørdage	kl. 07.00 -14.00	55 dB(A)	7 timer
Lørdage	kl. 14.00 -18.00	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdage	kl. 07.00 -18.00	45 dB(A)	8 timer
Aften – alle dage	kl. 18.00 -22.00	45 dB(A)	1 time
Nat – alle dage	kl. 22.00 -07.00	40 dB(A)	½ time
Spidsværdi	Kl. 22-07	55	-

Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder" .

Brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med miljømyndigheden.

48. Tilsynsmyndigheden kan kræve dokumentation for, at grænseværdierne for støj er overholdt, dog højst 1 gang årligt, medmindre den seneste kontrol viser, at vilkåret herover ikke kan overholdes. Dokumentationen skal sendes til tilsynsmyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen.

Vilkår vedr. transport:

49. Transport skal i videst muligt omfang foregå indenfor normal arbejdstid.

Forurening fra anlæg

Ammoniak og natur - ansøgers redegørelse

Projektet opfylder det generelle krav om 30 % reduktion af ammoniakfordampning fra stald og lager. Inden for 500 meter fra staldanlægget er der ingen naturarealer, der er registreret som kvælstoffølsom natur. Ammoniakfordampningen falder med ansøgt drift og udvidelsen vil således ikke give anledning til øget kvælstofbelastning af kvælstoffølsom natur.

Ammoniak og natur - kommunens bemærkninger og vurdering

Projektet vil medføre en beregnet totalemission fra stald og lager på ca. 3.792,56 kg N/år, hvilket svarer til en reduktion i emissionen på 490,6 kg N/år i forhold til nudriften.

Vurdering af påvirkninger på naturområder jf. godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3

Beskyttelsesniveauet for ammoniak fremgår af følgende tabel:

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove.	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

Kategori 1-natur

Kategori 1-natur omfatter de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne. De er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000-planlægningen.

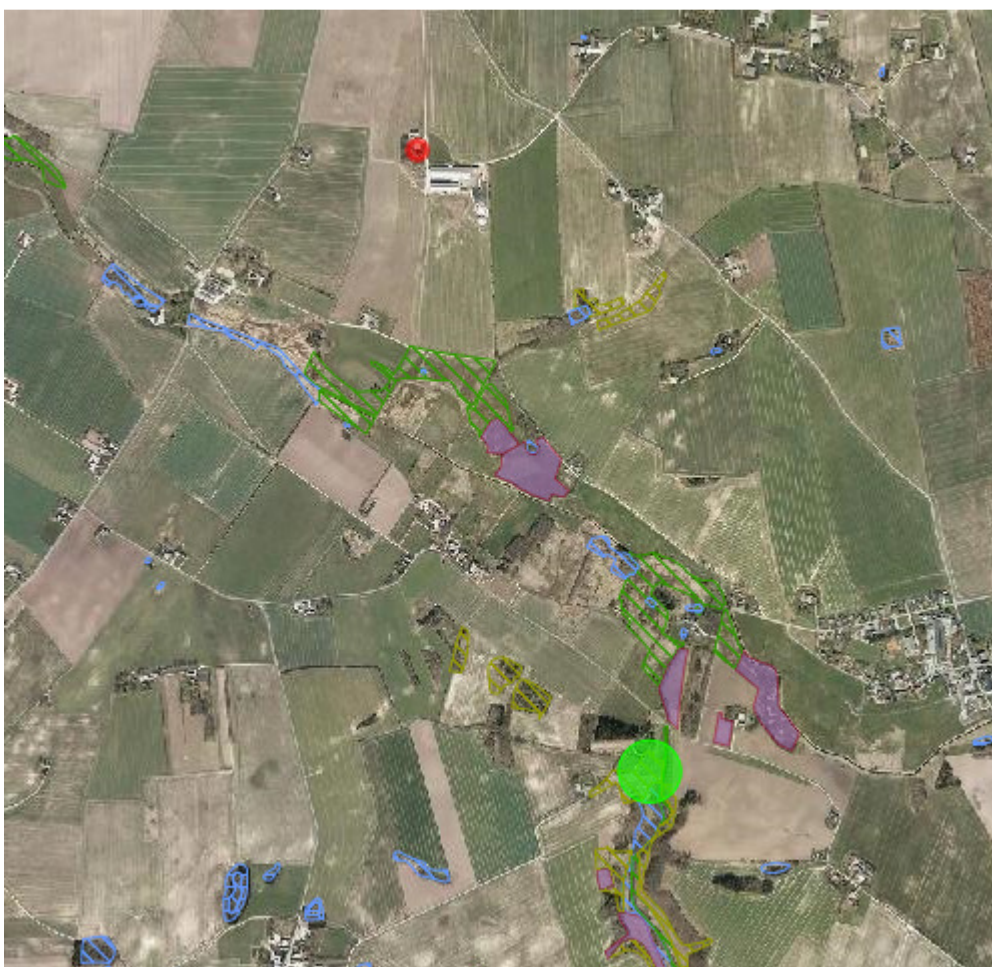
Nærmeste kategori 1-natur er Eldrup Skov og søer og moser i Løvenholm skovene, der er beliggende ca. 14 km nordøst for anlægget. Der er beregnet en totaldeposition fra anlægget på 0,1 kg N/ha/år i området, og beskyttelsesniveauet er dermed overholdt.

Der vurderes endvidere ikke at være belæg for at skærpe beskyttelsesniveauet da Syddjurs Kommune vurderer, at emission, i den aktuelle beregnede størrelsesorden, ikke vil have nogen målbar effekt på bevaringsstatus for naturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget. Vurderingen bygger på en kombination

af emissionens størrelse, viden om kriterier for gunstig bevaringsstatus, tilgængelig litteratur om trusler i Natura 2000-området og ikke mindst afstanden fra driftsbygningerne til Natura 2000-området.

Kategori 2-natur

Kategori 2-natur udgøres af ammoniakfølsomme områder udenfor Natura 2000-områder, nærmere bestemt højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Knap 2 km syd for ejendommen er et overdrev som er omfattet af kategori 2 i henhold til godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Der er beregnet en totaldeposition på området på 0,0 kg N/ha/år. For øvrige kategori 2 naturområder beliggende længere væk end 3 km er der beregnet en totaldeposition på 0,0 kg N/ha/år. Beskyttelsesniveauet er dermed overholdt.

Grøn cirkel markerer beregningsspunktet til naturområder i kategori 2 nær ejendommen (rød prik).

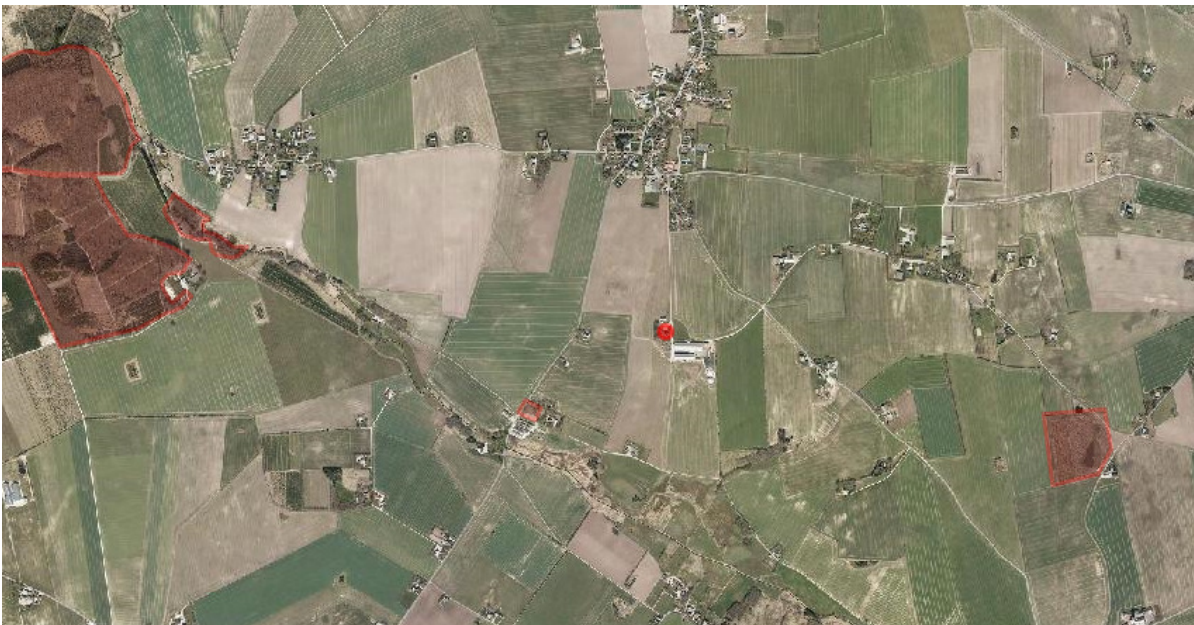
Kategori 3-natur

Kategori 3-natur udgøres af øvrige ammoniakfølsomme §3-arealer, som minimum heder, moser og overdrev, samt ammoniakfølsomme skove. Nærmeste kategori 3 naturområder er et overdrev beliggende 507 meter sydøst for ejendommen samt en mose beliggende 716 meter sydvest for ejendommen. Der er beregnet en merdeposition på overdrevet på 0,2 kg N/ha/år og en totaldeposition på 0,6 kg N/ha/år. På mosen er der en merdeposition på 0,0 kg N/ha/år og en totaldeposition på 0,1 kg N/ha/år. Beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er dermed overholdt.

Naturområder i kategori 3 nær ejendommen (rød prik).

1,6 km øst for ejendommen og 2 km vest for ejendommen, ligger skovområder, der er potentielt ammoniakfølsomme. Der er her beregnet merdeposition på henholdsvis 0,0 kg N/ha/år og 0,2 kg N/ ha/ år. Beskyttelsesniveauet er dermed overholdt.

Potentielt ammoniakfølsomme skove (rød skravering) øst og vest for ejendommen (rød prik).

Staldanlæg i relation til Bilag IV-arter

Der er ingen registrerede bestande af Bilag IV-arter, eller potentielle levesteder i nærheden af staldanlægget. Nærmeste bilag IV arter er spidssnudet frø, der er registreret 525 meter syd for anlægget. Merdepositionen på dette naturområde er beregnet til 0,0 kg N/ha/år og totaldepositionen er beregnet til 0,1 kg N/ha/år. Det vurderes ikke at dens leve- og rastested vil blive påvirket af driften af anlægget.

Rødlistede-, fredede eller ammoniakfølsomme arter

Der er ingen forekomst af rødlistede, fredede eller ammoniakfølsomme arter i nærheden af bedriften indenfor den afstand, der vurderes at blive ammoniakbelastet eller på anden måde påvirket af driften. Der er mere end 1,8 km fra anlægget til nærmeste fund af særlig følsomme og truede arter. Dette drejer sig om Skræntskyggebille der er lokaliseret 1,8 km syd for ejendommen.

Konklusion – anlægget

Det er kommunens samlede vurdering at den ansøgte drift, er foreneligt med habitatdirektivforpligtelsen, husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og beskyttelsen af truede arter.

Vilkår til anlæggets ammoniakpåvirkning af beskyttet natur:

Ingen

Påvirkning fra driften af arealerne

Påvirkning af natur - ansøgers redegørelse

I efteråret 2016 er ejendommens arealer i forbindelse med tilkøb af arealer vurderet på ny. Der er ikke sket arealmæssige ændringer i forhold til det tidligere godkendte. Der bortforpagtes fortsat op til 30 ha til gulerodsdyrkning. Derved vil der max være et dyretryk på 2,02 DE/ha. Beregningsmæssigt er der lavet en scenarie-beregning i skema 91.609, hvor mark 102-0 (31,6 ha) er fratrukket udbringningsarealet. Som det ses af beregningen, overholdes udvaskningskravet også ved et reduceret udbringningsareal. Syddjurs Kommune anmodes således om at godkende det samlede udbringningsareal til husdyrgødning med et dyretryk op til 2,02 DE/ha.

Der udbringes i alt max. 801,8 DE på bedriftens areal inkl. gødning afsat ved græsning på omdriftsarealet. Dyretrykket kan variere fra 1,87 DE/ha op til 2,02 DE/ha afhængig af det bortforpagtede areals størrelse. Samtlige udvaskningskrav overholdes ved 1 % ekstra efterafgrøder på bedriften.

Påvirkning af natur - kommunens bemærkninger og vurdering

Godkendelsen omfatter samtlige arealer, der drives under CVR. nr. 25939190

Udbringningsarealer i relation til beskyttet natur

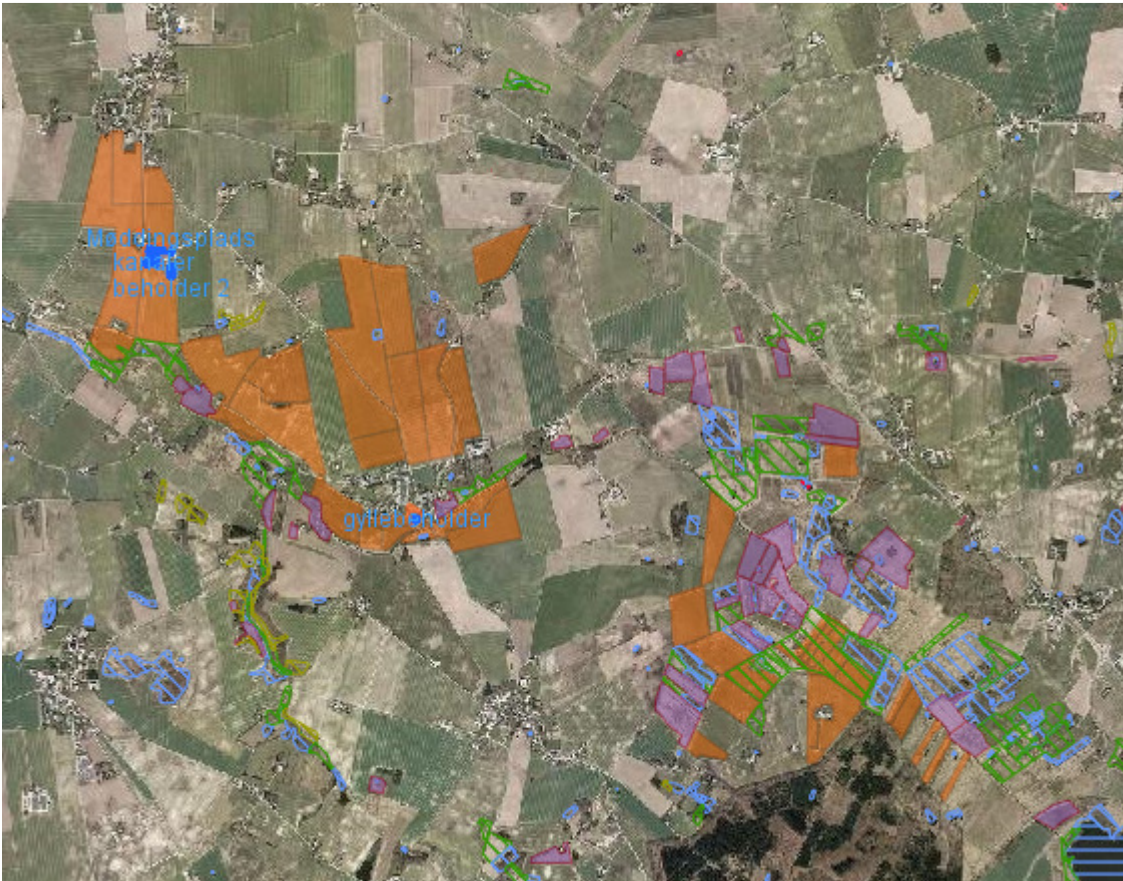
Markerne 12-3, 25-0 og 23-0 er registreret som beskyttet natur. De er alle registreret som enge og er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Den hidtidige dyrkningspraksis må gerne forsættes på engene, men dyrkningen og tildelingen af husdyrgødning ikke må intensiveres. Ønskes driften ændret, skal Syddjurs Kommune søges herom.

Enkelte arealer er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. De grønne skraveringer viser forekomsten af enge

Der er ikke udbringningsarealer, der skråner ned mod beskyttet natur.

Fleere af udbringningsarealerne (mark nr. 33-0, 35-0, 8-1, 1-0, TR 5-0, 11-2, 12-0, 12-1, 12-3, 18-0, 22-0, 27-0 og 30-0) grænser op af naturtyper, der er omfattet af kategori 3 i husdyrgodkendelseslovens bilag 3. Det betyder, at arealerne må modtage en merdeposition på 1,0 kg. Det drejer sig om moser og enge, der er beskyttet i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3. For alle arealerne gælder det, at der udbringes med et dyretryk (1,87 DE/ha dog op til 2,02) og en tildeling af kvælstof, der er identisk med den nuværende drift, hvorfor der ikke forventes at være en større ammoniakfordampning fra arealerne i ansøgt drift i forhold til den nuværende drift. Merdepositionen vurderes derfor at være lig nul. Afskæringskriteriet i godkendelsens bilag 3 er dermed overholdt.

Ifølge Wiki-vejledningen¹ vil der ved udbringning af svinegylle og afgasset gylle ikke være påvirkninger på over 1 kg N/ha bortset fra de nærmeste 10 meter. Kvæggyllen, som typisk har højere tørstofindhold, kan derimod have påvirkninger på over 1 kg N/ha indenfor de nærmeste 20 meter. Syddjurs Kommune vurderer derfor, at der ikke er væsentlige problemer med den ansøgte udbringning ift. de beskyttede naturtyper.

Kvælstoffølsomme naturtyper nedstrøms vandløb

Der er ingen kvælstoffølsomme naturtyper nedstrøms vandløbene, der vil kunne blive påvirket af afstrømning af kvælstof fra arealerne til vandløbene. Det vurderes derfor, at der ikke er negative effekter på evt. kvælstoffølsomme naturtyper nedstrøms vandløbet, da randzonen sikrer beskyttelsen.

Natura 2000-områder

Nærmeste Natura 2000-område fra udbringningsarealerne er "Kaløskovene og Kaløvig". Udpegningsgrundlaget for området ses bagerst. Der er ca. 9 km fra udbringningsarealerne til habitatområdet. Syddjurs Kommune vurderer derfor, at der pga. afstanden ikke vil ske negative effekter ved udbringningen på habitatområdet.

Bilag IV-arter

Der er ikke registreret bilag IV-arter på eller op ad udbringningsarealerne. Nærmeste registreret bilag IV art er spidssnudet frø, der er fundet syd for ejendommen ca. 70 meter fra mark 35-0. Idet der ikke udbringes mere husdyrgødning (højere dyretryk eller mere kvælstof) på arealerne end den nuværende drift vurderes der ikke behov for afbødende foranstaltninger i forhold til spidssnudet frø.

¹ <http://www2.mst.dk/wiki/husdyrvejledning.default.aspx>

Bilag IV arter nær anlægget. Den grønne markering viser forekomsten af spidssnudet frø

Der er ikke fundet øvrige bilag IV-arter indenfor 500 meter af udbringningsarealerne.

Rødlistede, fredede og ammoniakfølsomme arter m.v.

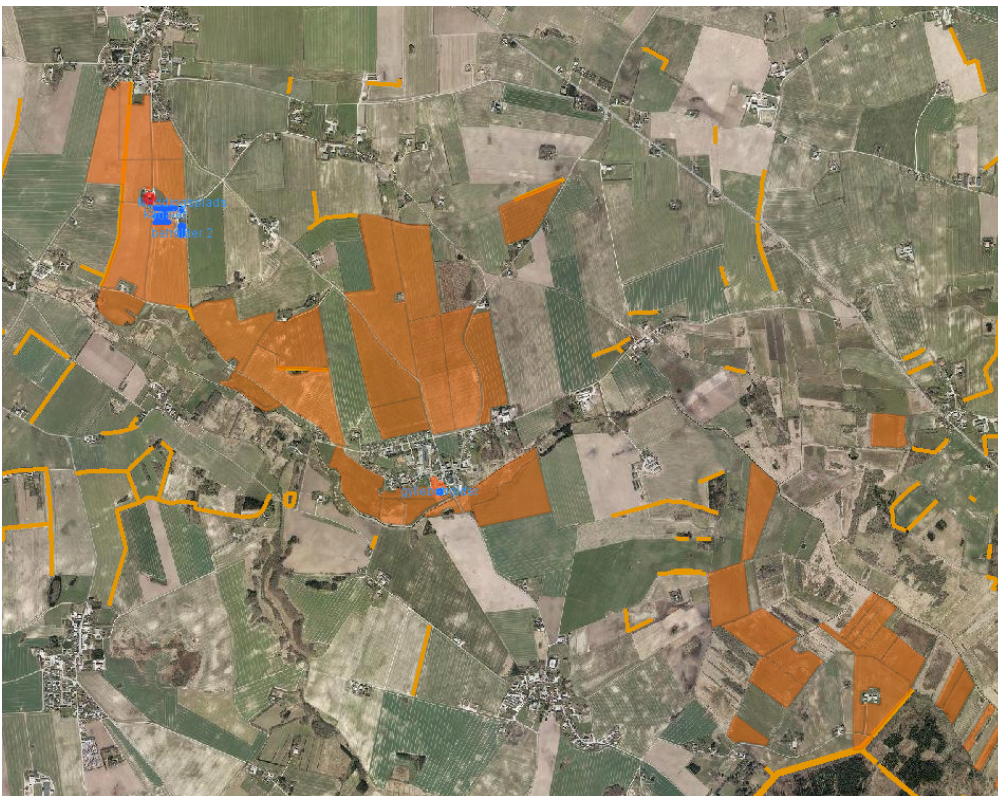
Syddjurs Kommune har ikke registreret sårbare eller fredede rødlistede arter i forbindelse med udbringningsarealerne. Nærmeste fund af truede arter er Skræntskyggebille der er fundet 580 m syd for udbringningsareal 8-1, se kortet herunder. Det vurderes på baggrund af afstanden fra udbringningsarealet til fund af Skræntskyggebille ikke at ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning på markerne ikke vil have en negativ påvirkning på den truede art og deres yngle- og rastesteder.

Kortet viser forekomsten af særlig følsomme og truede arter. Den røde firkant viser forekomsten af skræntskygebille

Fredning, beskyttede diger og fortidsminder

En del af arealerne grænser op til beskyttede diger. Digerne må ikke gennembrydes eller ændres.

Figuren viser arealernes beliggenhed i fht. beskyttede jord- og stendiger.

Ingen af arealerne er omfattet af fredninger eller fortidsminder.

Udbringingsarealer ift. kommuneplansretningslinjer

Nogle af arealerne (8-1, 35-0, 11-7, 11-1, 11-9, 11-4, 11-2, 12-0, 12-1, 12-2, 12-3, 18-0, 23-0, 25-0, 30-0, 27-0, 28-0, 26-0, 29-0, 14-0 samt en lille del af 22-0) er udlagt som potentielle naturbeskyttelsesområder i kommuneplanen 2013. De samme arealer med undtagelse af 8-1 og 35-0 er i kommuneplanen ligeledes udlagt til potentiel vådområde. Det er alle arealer langs Skørring Å og langs kanaler, der går ud herfra. Udpegningen har sigte at inspirere ejerne til gennem støtteordninger at ekstensivere driften. Udpegningen giver således ingen begrænsninger af arealerne som udbringingsarealer.

Konklusion

Det er Syddjurs Kommunes samlede vurdering, at benyttelsen af udbringingsarealerne er foreneligt med habitatdirektivforpligtelserne. Bemærk at markerne 12-3, 25-0 og 23-0 er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 (se kortet under afsnittet *Udbringingsarealer i relation til beskyttet natur*), og der må ikke udbringes mere gødning end hidtidig praksis har været.

Vilkår vedr. terrestrisk natur:

Ingen specifikke vilkår.

Arealanvendelse

Godkendelsen omfatter samtlige arealer, der drives under CVR. nr. 25939190. Det samlede udbringningsareal udgør 429,47 ha ejede og forpagtede arealer samt 43,04 ha aftalearealer. Der søges om en fleksibel løsning, hvor ca. 30 ha i perioder ønskes bortforpagtet til grøntsagsdyrkning. Beliggenheden af egne/forpagtede udbringningsarealer fremgår af bilag 3. Samtlige arealer drives med et K-12 sædskifte.

På arealerne udbringes i henhold til ansøgningen gylle svarende til 801,82 dyreenheder og med et samlet indhold på 60.511,04 kg kvælstof og 8.941,03 kg fosfor. Derudover afsættes der 58,71 DE i form af dybstrøelse med et indhold af 5641,19 kg kvælstof og 782,31 kg fosfor og 65,43 DE afsættes ved afgræsning med et indhold af 6.447,99 kg kvælstof og 901,75 kg fosfor. Samlet udbringes der 72.600,22 kg kvælstof og 10.625,09 kg fosfor på udbringningsarealerne i form af udbringning og afgræsning. Disse tal indgår i vurderingen af produktionen, og der stilles derfor vilkår om, at dette er det maksimalt tilladeligt udbragt på de ejede og forpagtede arealer. Harmonitrykket afhænger af om der bortforpagtes ca. 31 ha til grøntsagsdyrkning. Der udbringes husdyrgødning med et dyretryk på mellem 1,87 og 2,02 DE/ha.

Ansøgningen inkluderer afsætning af i alt 51,14 DE gødning til aftalearealer. Aftalearealerne er tidligere vurderet af kommunen. Da dele af aftalearealerne tilhørende Lemmervej 18, Mørke er beliggende i nitratklasse 2, er der udarbejdet en § 16 arealgodkendelse til arealerne på Lemmervej 18. Gødningen har et indhold på 4.910 kg N og 718 kg P.

Der stilles vilkår om, at det til enhver tid skal kunne dokumenteres, at der afsættes de angivne 51,14 DE gødning til arealer, som er godkendt til denne modtagelse af kommunen. Enhver udskiftning af gylleaftaler i forhold til de nævnte i denne miljøgodkendelse skal forinden anmeldes til kommunen, idet kommunen skal vurdere, om der skal udarbejdes arealgodkendelse til nye arealer.

Der stilles vilkår om, at der ikke må udbringes anden organisk gødning på arealerne.

Nitrat til grundvand - ansøgers redegørelse

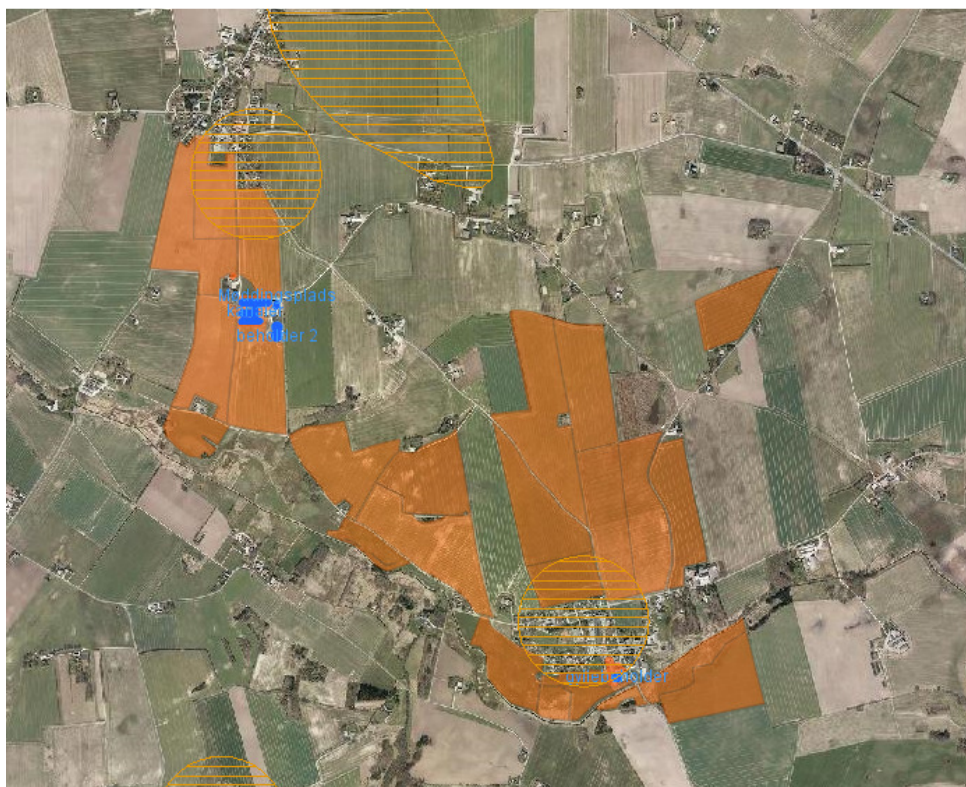
En lille del af udbringningsarealerne er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde. Der er tale om et område, hvor der ikke er udarbejdet en indsatsplan. I forbindelse med en udvidelse af dyrehold kan ikke tillades en øget nitratudvaskning fra arealer beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde. Nitratudvaskningen vil ikke stige i forbindelse med udvidelsen. Krav til udvaskning af nitrat til grundvand vil dermed blive opfyldt.

Nitrat til grundvand - kommunens bemærkninger og vurdering

I forbindelse med miljøgodkendelse af husdyrbrug tilhørende virksomheden Marbækvej 4B, Mørke, er der ansøgt om udbringningsarealer, hvoraf nogle ligger i nitratfølsomt indvindingsområde.

De angivne områder er indenfor 300 meter af Skørring Vandværk.

Dele af arealerne mark TR 6-0, TR 1-0, 2-1, 11-7 og 11-9 ligger indenfor nitratfølsomt indvindingsopland og indenfor 300 meter af Skørring vandværk. Se kortet herunder.

Kortet viser nitratfølsomt indvindingsområde

Der er beregnet en nitratudvaskning fra markarealerne på 52 mg/l nitrat og for et enkelt areal (mark 11-7) er den 53 mg/l nitrat i de år, hvor ca. 30 ha ikke bortforpagtes. I de år hvor de ca. 30 ha er bortforpagtet er udvaskningen 53 mg/l nitrat undtagen for mark 11-7 hvor den er 54 mg/l nitrat. Udvasningen af nitrat er både i den ansøgte og fleksible løsning mindre end udvaskningen svarende til planteavlbrug hvorfor afskæringskriteriet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt.

I både situationen med og uden bortforpagtning af op til ca. 30 ha, er der anvendt 1 procent ekstra efterafgrøder ud over plantedirektoratets krav af hensyn til udvaskningen af kvælstof – herunder nitrat til

grundvand. Der stilles vilkår om, at der til hver en tid skal være 1 % ekstra efterafgrøder udover plantedirektoratets til enhver tid gældende krav. (se vilkår 50 og 51).

Syddjurs Kommune vurderer, at den generelle regulering samt etablering af 1 % ekstra efterafgrøder er tilstrækkelig til at sikre grundvandet, og at den ansøgte udvidelse ikke vil medføre væsentlig øget påvirkning af grundvands- og drikkevandsressourcen i området. På nuværende tidspunkt er der ikke grundlag for at kræve yderligere beskyttelsesvilkår i forhold til grundvandet.

Vilkår til nitratudvaskning til grundvand:

50. Der skal på egne og forpagtede arealer hvert år etableres 1 % efterafgrøder udover de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrøder. Der skal hvert år være minimum 1 % af arealerne i de nitratfølsomme indvindingsområder, som er udlagt med efterafgrøder. De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler, som er gældende for de lovpligtige efterafgrøder. Det påhviler den ansvarlige for driften at kunne fremvise beregninger ved kommunens tilsyn, der dokumenterer, at kravet er overholdt.
51. De ekstra efterafgrøder jf. vilkår 50, skal følge de samme regler som gældende for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. Hverken de ekstra efterafgrøder eller efterafgrøder som følge af de generelle krav må erstattes af grønne marker ifølge reglerne om nedsættelse af kravet til efterafgrøder som følge af grønne marker. jf. "Vejledning om gødsknings- og harmoniregler" gældende for det aktuelle planår. På bedriftsniveau skal kun den lovpligtige andel af efterafgrøder overholdes, og alle eftergrøder i nitratfølsomt indvindingsområde kan tælles med til overholdes af denne.

Nitrat til overfladevand - ansøgers redegørelse

Stort set alle af projektets udbringningsarealer er beliggende i et område, der af hensyn til Randers Fjord er udpeget som nitratklasse 2. På grund af den lave udvaskning opfylder projektet kravet til udvaskningen af nitrat til overfladevand. Den maksimale gennemsnitlige udvaskning fra arealerne er 43,1 kgN/ha/42,6, hvilket er mindre end det maksimalt tilladte, på 43,9/43,0 kgN/ha. I begge scenarier udvaskes mindre end det maksimalt tilladte.

Nitrat til overfladevand - kommunens bemærkninger og vurdering

Nitrat til overfladevand

Arealernes afvandingsforhold

Udbringningsarealerne ligger i oplandet til Grund Fjord, der ligger i åben forbindelse med Randers Fjord, som er en del af det sårbare Natura 2000-område "Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord (Nr. 14). Udpegningsgrundlaget fremgår af bilag 5.

Arealerne i Syddjurs kommune afvander dels via Skørring å og videre herfra til Alling å og ud i Grund Fjord, der igen ligger i åben forbindelse til Randers fjord. Øvrige udbringningsarealer i Syddjurs kommune afvander direkte via Alling å til Grund Fjord og videre til Randers fjord.

Vandløbsforholdene for arealerne beliggende i Norddjurs Kommune samt Randers Kommune er beskrevet i udtalelserne fra de pågældende kommuner (se bilag 4). Der er ikke stillet vilkår hertil.

Nitratudvaskning til vandløb (herunder vandløb omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3)

Det vurderes, at en øget nitratudvaskning ikke vil få betydning for vandløbenes økologiske tilstand, idet kun en begrænset del vil fjernes eller omsættes undervejs, og der derfor primært vil ske en videre transport af kvælstof til slutrecipienten.

Nitratudvaskning til ferske recipienter (herunder søer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3)

Der er ingen indskudte søer i vandløbssystemet, der vil kunne ske en udvaskning af nitrat til, nedstrøms udbringningsarealerne.

Nitratudvaskningen i forhold til habitatforpligtelsen

Fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979 og habitatdirektivet fra 1992 indeholder fælles EU-regler for naturbeskyttelse. Direktiverne pålægger bl.a. medlemslandene at udpege og beskytte levesteder og rasteområder for fugle og at beskytte truede naturtyper og plante- og dyrearter, henholdsvis fuglebeskyttelses- og habitatområder (samlet betegnet som internationale naturbeskyttelsesområder eller Natura 2000-områder). Direktiverne fastsætter et overordnet mål for at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for naturtyper, dyre- og plantearter. Danmark er forpligtet til at sikre, at der ikke sker en forringelse af status i de udpegede områder og til at iværksætte, hvad der er nødvendigt for at opnå de fastsatte mål. Tilladelser til aktiviteter i eller udenfor internationale naturbeskyttelsesområder må ikke kunne forringe områdets naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for.

Af habitatbekendtgørelsen (bek. nr. 408 af 01/05 2007) fremgår det, at der skal foretages en vurdering af om et projekt som det ansøgte, i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Ved kommunens vurdering af, om et Natura 2000-område vil kunne påvirkes væsentligt, indgår en vurdering af, om det uden rimelig tvivl kan udelukkes, at der på baggrund af projektet vil ske skade på arter eller naturtyper, som er en del af udpegningsgrundlaget for det pågældende Natura 2000-område.

Miljøstyrelsen har fastsat afskæringskriterier for, hvornår udvaskning af nitrat ikke kan medføre en skadesvirkning på overfladevande, herunder habitatområder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter². Følgende punkter skal være opfyldt for, at der kan meddeles godkendelse til et husdyrbrug:

Kumulationskriteriet:

- Antallet af dyreenheder i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, må ikke have været stigende siden 1. januar 2007. I vurderingen, af om dette er opfyldt, skal inddrages viden om andre kilder til nitratudvaskning, der kan have givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007. En eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland.

Kumulationskriteriet betyder, at i oplande til Natura 2000-områder hvor antallet af dyreenheder er stigende, vil alle ansøgninger som udgangspunkt få afslag, indtil antallet af dyreenheder igen er faldende.

Kriterier vedr. nitratudvaskning fra det enkeltstående projekt:

---

² "Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven", Miljøstyrelsens J.nr. MST-1240-00281, samt "Supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af husdyrtryk", Miljøstyrelsens J.nr. MST-1240-00263.

- Såfremt udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin må nitratudvaskningen den ansøgte husdyrproduktion maksimalt udgøre 1% af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland. Det er Syddjurs Kommunes vurdering, at Grund Fjord/Randers Fjord er at betragte som et lukket bassin.

Kriteriet betyder, at der som udgangspunkt gives afslag til ansøgninger, hvor nitratudvaskningen fra projektet er over 1 % af udvaskningen fra det pågældende opland, fordi en udvaskning af denne størrelse i sig selv vil have en væsentlig virkning eller skadesvirkning på Natura 2000-området.

Kammeradvokaten har vurderet, at overholdelse af Miljøstyrelsens vejledende afskæringskriterier som beskrevet herover, er tilstrækkelig i forhold til kravene i habitatdirektivet³. Det vil sige, at der per definition ikke vil ske skadesvirkning af et habitatområde, når begge afskæringskriterier overholdes.

Vurdering af om det ansøgte projekt overholder kumulationskriteriet

Ifølge et af Miljøstyrelsen udarbejdet oversigtskort over udviklingen i antallet af dyreenheder på oplandsniveau siden 1. januar 2007 (<http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm>), er antallet af dyreenheder i Grund Fjord faldet i perioden fra 2007 til 2015, men tendensen er usikker. Syddjurs Kommune mener, at udviklingen i værste fald er stagnerende, hvorfor kumulationskriteriet vurderes overholdt. Der er ikke kendskab til andre kilder til nitratudvaskning i det aktuelle opland, der har medført en øget nitratudvaskning. Syddjurs Kommune vurderer derfor, at det ansøgte projekt ikke i kumulation med andre projekter og husdyrbrug vil påvirke Grund Fjord væsentligt med hensyn til nitratudvaskning.

Vurdering af om det ansøgte projekt overholder afskæringskriteriet for enkeltstående projekter

Uden bortforpagtning af 30 ha:

Areaerne afvander til Grund Fjord. Grund Fjord ligger i direkte forbindelse med det sårbare Natura 2000-område "Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord". Der skal derfor foretages en habitatvurdering af udledning af kvælstof til Randers Fjord. Idet udvaskningen fra den ansøgte drift af udbringningsarealerne er lavere end den udvaskning, driften af et tilsvarende planteavlbrug medfører, er det Syddjurs Kommunes vurdering, at der ikke er belæg for at stille yderligere vilkår til udvaskningen af nitrat fra husdyrgødning udbragt på udbringningsarealerne i dette projekt. Dette fordi udvaskningen af nitrat fra husdyrgødning fra det ansøgte projekt ikke vil kunne medføre en skadesvirkning på overfladevande i Natura 2000-områder, hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter.

Med bortforpagtning af 30 ha:

Ved bortforpagtning af 30 ha bliver udvaskningen fra den ansøgte drift af udbringningsarealerne ligeledes lavere end den, driften af et tilsvarende planteavlbrug medfører. Det er derfor Syddjurs Kommunes vurdering, at der ikke er belæg for at stille yderligere vilkår til udvaskningen af nitrat fra husdyrgødning udbragt på udbringningsarealerne i dette projekt. Dette fordi udvaskningen af nitrat fra husdyrgødning fra det ansøgte projekt ikke vil kunne medføre en skadesvirkning på overfladevande i Natura 2000-områder, hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter.

Husdyrgodkendelseslovens fastlagte beskyttelsesniveau for nitrat

Beskyttelsen af vandområder mod nitratbelastning fra overfladevand er fokuseret omkring oplande, der afvander til nitratsårbare Natura 2000-områder. Afhængigt af recipientens sårbarhed for udvaskning af nitrat og jordens reduktionspotentialer, indplaceres landbrugsarealer i nitratklasserne 0-III, hvor III er det mest sårbare. For landbrugsarealer i nitratklasse I-III stilles krav om et lavere husdyrtryk per hektar, end de generelle harmoniregler giver mulighed for. For arealer i nitratklasse vil der blive stillet vilkår til et reduceret

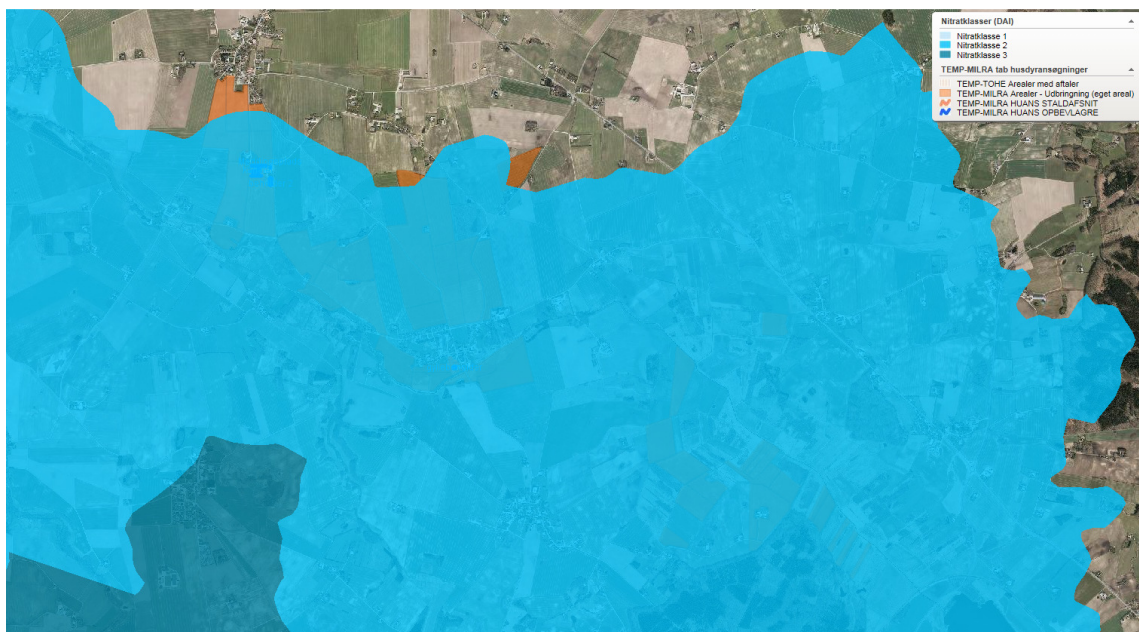
³ Notat fra Kammeradvokaten vedr. "Vurdering af kvælstofudvaskning ved miljøgodkendelser til husdyrbrug". J.nr.: 40-2287 SFS/JKA

harmonitryk i henhold til beskyttelsesniveauet. Ansøger kan dog vælge at anvende forskellige virkemidler til at reducere nitratudvaskningen, således at arealerne alligevel kan modtage fuldt harmonitryk.

Beskyttelsesniveauet for nitrat til overfladevande, baseres endvidere på den forudsætning, at husdyrtrykket i det givne opland ikke øges, men enten er konstant eller faldende. Som beskrevet tidligere er antallet af dyreenheder i Grund Fjord faldet i perioden fra 2007 til 2015, men tendensen er usikker. Syddjurs Kommune har vurderet, at antallet af dyreenheder i værste fald er stagnerende, og at forudsætningen for beskyttelsesniveauet for nitrat derfor er overholdt.

Vurdering af behov for at stille vilkår i forhold til det fastlagte beskyttelsesniveau.

Da husdyrtrykket i oplandet til fjorden ikke er stigende, vurderes forudsætningerne for beskyttelsesniveauet i bilag 3 at være opfyldt. Da størstedelen af arealerne er beliggende i nitratklasse II, er der stillet vilkår om et reduceret husdyrtryk. I scenariet uden bortforpagtning af de ca. 30 ha er der et maksimalt dyretryk på 1,80 DE/ha og et reelt dyretryk på 1,87 DE/ha og ved bortforpagtning af ca. 30 ha er der et maksimalt dyretryk på 1,76 DE/ha og et reelt dyretryk på 2,02 DE/ha. Idet den reelle udvaskning af nitrat på 43,1 kg N/ha (uden bortforpagtning af ca. 30 ha) og 42,6kg N/ha (ved bortforpagtning) er mindre end den maksimalt tilladte udvaskning på 43,9 kg N/ha (uden bortforpagtning) og 43,0 kg N/ha (ved bortforpagtning) er kravet til nitratudvaskningen overholdt, og der kan dermed bringes husdyrgødning ud med et højere dyretryk end det maksimalt tilladte.

Vurdering fra Randers kommune

For vurdering af udvaskningen af kvælstof fra arealerne se bilag 6.

Samlet konklusion vedr. nitratudvaskning fra arealet

Det ansøgte projekt overholder de af Miljøstyrelsen fastsatte afskæringskriterier for, hvornår udvaskning af nitrat ikke kan medføre en skadesvirkning på overfladevande i sig selv eller i kumulation med andre projekter. Under hensyntagen til habitatbekendtgørelsens § 7 er det Syddjurs Kommunes vurdering, at med den lave udvaskning, at der ved det ansøgte projekt ikke vil kunne ske en væsentlig påvirkning af Natura 2000-området Grund Fjord/ Randers Fjord fra udbringningsarealerne i godkendelsen. Det vurderes endvidere, at lovens fastlagte beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at sikre, at der ikke sker en væsentlig

påvirkning af overfladevand med nitrat. Der er derfor mulighed for udbringning af husdyrgødning efter de generelle harmoniregler for det ansøgte.

Vilkår til nitratudvaskning:

Ingen specifikke vilkår ud over vilkår til den samlede nitratudvaskning, se vilkår 23

Fosfor til overfladevand - ansøgers redegørelse

Nogle af udbringningsarealerne (96,24 ha) er beliggende i fosforklasse 2. Der er på denne baggrund beregnet et krav til fosforoverskuddet til bedriften som ejendommen overholder. Der er et fosforoverskud på arealerne på -0,4 kg P/ha/år. Ved bortforpagtning, er overskuddet 1,6 kgP/ha/år.

Fosfor til overfladevand - Kommunens bemærkninger og vurdering

Arealernes afvandingsforhold er beskrevet under afsnittet "nitratudvaskning til overfladevand" Beskyttelsen af vandområder mod fosforbelastning fra overfladevand, er i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, fokuseret omkring oplande, der afvander til sårbare (ferske såvel som marine) Natura 2000-områder.

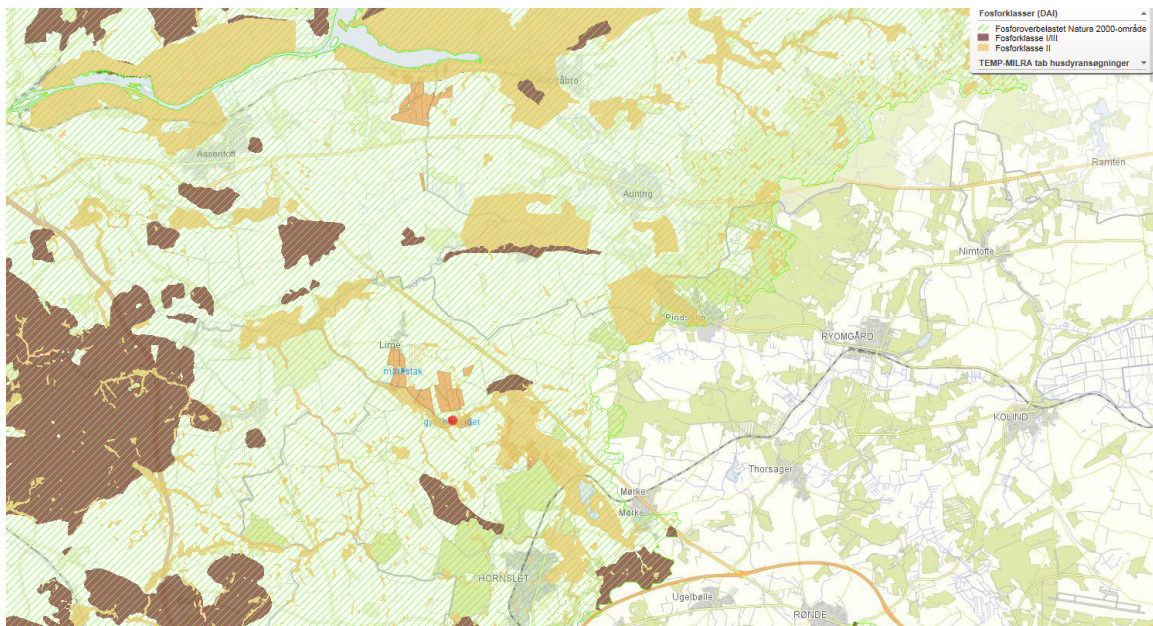
Fosforudvaskning til vandløb (herunder vandløb omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3)

I vandløb har mængden af fosfor ikke nogen større betydning for miljøtilstanden, da dårlig miljøtilstand i vandløb skyldes andre forhold. Vandløbenes betydning mht. fosforbelastning er først og fremmest i forhold til transporten af fosfor til søer og marine vandområder, der vil kunne blive påvirket heraf. Det vurderes derfor, at en øget fosforudvaskning ikke vil få betydning for vandløbsmiljøet, men at der vil ske en videre transport til slutrecipienten.

Fosforudvaskning til marine recipienter - det fastlagte beskyttelsesniveau

Lovens fastlagte beskyttelsesniveau for oplande til Natura 2000-områder tager udgangspunkt i, at der gælder særlige regler for arealer i såkaldte "fosforklasser". Afhængigt af jordens beskaffenhed, afvandingsforhold, jordens fosfortal og risiko for okkerudledning indplaceres følsomme landbrugsarealer i disse fosforklasser (fosforklasse 0-III). Arealer i fosforklasse 0 kan modtage husdyrgødning med fuldt harmonitryk (dvs. det harmonitryk, som er beregnet for den pågældende bedrift). I fosforklasse I må fosforoverskuddet maksimalt øges med 4 kg P/ha/år. I fosforklasse II må fosforoverskuddet højst være 2 kg P/ha/år, mens der skal være fosforbalance på arealer, der er i fosforklasse III. Beskyttelsesniveauet for fosfor til overfladevande hviler endvidere på forudsætningen, at husdyrtrykket i et givet opland ikke øges, men enten er konstant eller faldende.

En lille del af arealerne (0,08 ha) er beliggende i fosforklasse III. De fleste af arealerne i ansøgningen ligger i fosforklasse 0 og de resterende er beliggende i fosforklasse II (96,24 ha). Kravet til fosforoverskud for hele bedriften er overholdt, og der er ikke behov for at stille vilkår til fosforudledningen i henhold til godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 ud over til den samlede fosfortilførsel til arealerne (se vilkår 5 under afsnittet: "arealanvendelse").

Kortet viser fosforklasser. Alle arealer er beliggende i område udpeget som fosforbelastet natura 2000 område. En lille del af arealerne er endvidere beliggende i fosforklasse II.

Vurdering af fosforudvaskning til marine recipienter

Slutrecipienten for udbringningsarealerne er Grund Fjord, der er i åben vandforbindelse med Randers Fjord. Denne er et sårbart Natura 2000-område, der er overbelastet med fosfor. Da dyretrykket i oplandet, som tidligere beskrevet, i værste fald er stagnerende, er forudsætningen for beskyttelsesniveauet i bilag 3 opfyldt.

Såfremt niveauerne fastsat i godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 ikke er tilstrækkeligt til at sikre, at husdyrbruget kan drives på en måde, der yder tilstrækkelig beskyttelse af overfladevand, kan kommunen i særlige tilfælde vælge at indplacere et givet areal i fosforklasse eller flytte arealet over i en anden fosforklasse. Ved særlige tilfælde forstås en virkning på miljøet, som ikke er i overensstemmelse med reglerne i habitatbekendtgørelsen eller en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser. Er dette tilfældet, vil der blive stillet skærpede vilkår i henhold til godkendelsesbekendtgørelsens bilag 4. Der vil dog kunne vælges at anvende forskellige virkemidler for at reducere fosforudvaskningen. Der skal derfor foretages en habitatvurdering af udledning af fosfor til Grund Fjord. Det vurderes derfor, om der er behov for at stille skærpede vilkår i forhold til habitatforpligtelsen for de af arealerne, som afvander til Grund Fjord.

I ansøgningen er der søgt om et fosforoverskud på -0,4 kg P/ha/år uden bortforpagtning og 1,6 P/ha/år ved bortforpagtning af ca. 30 ha til grøntsagsdyrkning.

Af habitatbekendtgørelsen fremgår det, at der skal foretages en vurdering af, om et projekt som det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Ved kommunens vurdering af, om et Natura 2000-område vil kunne påvirkes væsentligt, indgår en vurdering af, om det uden rimelig tvivl kan udelukkes, at der på baggrund af projektet vil ske skade på arter eller naturtyper, som er en del af udpegningsgrundlaget for det pågældende Natura 2000-område.

I henhold til vandplan 1.5 (Randers Fjord) er målsætningen for Randers Fjord god økologisk tilstand. Randers Fjord er i basisanalyserne for 2015 – 2021 vurderet som værende i dårlig økologisk tilstand og i risiko for ikke at opnå god økologisk tilstand i 2021. Kvælstof er den primære begrænsende faktor for marine

kystvande. Fosfor kan dog i perioder hen over sæsonen og specielt om foråret ligeledes være en begrænsende faktor for algeopblomstringerne i de kystnære marine områder og i fjorde og vige med ringe. Selvom der tilføres mere fosfor til et areal, end der fraføres med afgrøderne, vil det ikke nødvendigvis medføre tab af fosfor til vandmiljøet. En fortsat nettotilførsel øger imidlertid risikoen for et fosfortab til vandmiljøet, da jordens evne til at tilbageholde fosfor falder med en akkumulering af fosfor. Når akkumuleringen af fosfor øges, forøges risikoen for et fosfortab samt størrelsen af fosfortabet. Risikoen for tab af fosfor til vandmiljøet er således bestemt af fosforpuljen i jorden.

Der foreligger ikke oplysninger om udbringningsarealernes fosfortal. Det kan derfor ikke udelukkes, at en del af det overskydende fosfor fra arealerne (det, der eventuelt ikke kan bindes i jordpuljen) vil ende i kystvandet. Der er dog visse forhold, der påvirker risikoen for fosforudledning: LavbundsJORDE, dræningsforhold, terrænhældning, brinkerosion, jordtype samt endelig nærheden til recipienten.

Lavbundsarealer har øget risiko for udledning af fosfor. Ca. 94 ha af de ansøgte arealer er lavbundsarealer. Alle udbringningsarealer ligger dog relativt langt fra slutrecipienten, og vurderes af denne årsag ikke at udgøre en risiko for fosforpåvirkning af Grund Fjord og dermed Randers Fjord.

På drænedede marker er den normale vertikale vandstrømning i jorden brudt, hvorved vand og fosfor hurtigt kan føres fra rodzonen til vandløb og søer. Dræning af marker er hovedsageligt gennemført på lavtliggende, vandlidende jorde og på lerjorde. Hvis en mark er drænet, og drænene afvander til sø eller vandløb, kan det indebære krav, der modvirker en fosforafstrømning. Nogle af de ansøgte udbringningsarealer (ca. 94 ha), er drænet. Drænene ledes direkte i vandløb eller mindre søer. For de arealer der afvander til søer, vil udledt fosfor ikke blive ført til slutrecipienten. For arealer, der afvander til kanaler og grøfter, forventes der at være en vis transport videre til slutrecipienten. Idet fosforoverskuddet uden bortforpagtning er negativt og der dermed fraføres mere fosfor end der tilføres med husdyrgødningen og idet fosforoverskuddet på arealerne ved bortforpagtning er forholdsvis begrænset (1,6 kg P/ha) og udgør mindre end 0,05 % af det samlede bidrag forventes det derfor, at udvaskningen ikke vil påvirke Randers Fjord negativt.

Hvis hældningen overstiger 6° må en mark, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen, som udgangspunkt ikke anvendes som udspretningsareal for flydende husdyrgødning (dog undtagen hvis husdyrgødningen nedfældes i parallel retning i forhold til det nærliggende vandmiljø). Hvis hældningen er under 6°, men i retning mod en recipient, kan det indebære krav, der modvirker en fosforafstrømning, eksempelvis en bræmme. Ingen af de ansøgte udbringningsarealer i oplandet, skråner betydeligt ned mod nærliggende vandløb.

Kunstigt udformede lige og kanaliserede vandløb med høje og stejle brinker er mere udsatte for brinkerosion end naturlige vandløb. Hvis der endvidere gennem mange år har været dyrket tæt på vandløbskanten, er der sket en stigning i jordens fosforindhold i bredzonen i forhold til det naturlige niveau. Der er ingen af de ansøgte arealer, der er beliggende med risiko for brinkerosion til nærliggende vandløb eller sø.

Med undtagelse af mark 12-1, 12-2, 18-0, 12-4, 14-0, 26-0, 30-0, 25-0, 27-0, 29-0, 28-0, 12-0, 11-2, 11-4, 11-7, 112-0, 112-1, 113-2, 114-0, 12-3, 23-0, 35-0 og 11-1 der er humusjord, og arealerne 116-1, 114-1, 113-0, 116-2, 114-2, 114-3, 115-0 og 116-0, der er sandblandede lerjorde, er alle udbringningsarealer sandjorder. Der vurderes at være lav risiko for fosfortab fra disse arealer. Risikoen for fosfortab fra de øvrige arealer fremgår af tidligere vurderinger.

Ifølge vandplan 1.5 er Grund Fjord og Randers Fjord karakteriseret ved en relativt stor afstrømning fra land (type O3 for Randers Fjord og O4 for Grund Fjord):

<http://miljoegis.mim.dk/spatialmap?&profile=vandrammedirektiv2basis2013>). Tilstanden er derfor i stor udstrækning bestemt af tilførslen fra land.

For den ansøgte drift uden bortforpagtning af ca. 30 ha vil der være en fraførsel af fosfor der er større end tilførslen med husdyrgødningen. Det vurderes på denne baggrund, at den ansøgte drift uden bortforpagtning ikke medfører en væsentlig negativ effekt på tilstanden i Natura 2000-området "Ålborg Bugt, Randes Fjord og Mariager Fjord".

Det samlede areal i oplandet til Randers Fjord er 39.436 ha. De 429,47 ha udbringningsarealer udgør 1,09 % af det samlede areal, og der er et moderat fosforoverskud på 1,6 kg P/ha ved den ansøgte drift ved bortforpagtning af ca. 30 ha. Ved det værste tænkelige scenarie vil der udledes 687,2 kg P/år til Grund Fjord (429,47 ha x 1,6 kg P/ha). Ifølge "Vandplan for hovedvandopland 1.5 Randers Fjord" (s. 108) udvaskes årligt 102.340 kg P/år til Randers Fjord fra det åbne land (landbrug, baggrund og spredt bebyggelse). De 687,2 kg P/år fra de ansøgte udbringningsarealer svarer altså til 0,67 % af det årlige "Åbent land bidrag" til Randers Fjord ($(1.116,6 \text{ kg P/år}) / (102.340 \text{ kg P/år}) \times 100 \% = 0,67 \%$). Der er her tale om en worst case beregning (hvor intet P oplagres inden recipienten). Det vurderes på den baggrund, at den ansøgte drift ikke medfører en væsentlig negativ effekt på tilstanden i Natura 2000-området "Ålborg Bugt, Randes Fjord og Mariager Fjord".

Der er ingen særlige lokale eller regionale beskyttelsesinteresser i Randers Fjord, udover dem der varetages af habitatdirektivet, som kan foranledige en skærpelse af beskyttelsesniveauet. På baggrund af ovenstående, er det derfor Syddjurs Kommunes vurdering, at der med udbringningen af husdyrgødningen i ansøgt drift ikke vil ske en forringelse af muligheden for at opnå god økologisk tilstand i Randers Fjord.

Vurdering fra Randers kommune

For vurdering af udvaskningen af kvælstof fra arealerne se bilag 4.

Samlet konklusion vedr. fosforudvaskning fra de ansøgte arealer

Beskyttelsesniveauet for fosforoverskuddet til overfladevande hviler på forudsætningen, at husdyrtrykket i oplandet er konstant eller faldende, hvilket, som allerede nævnt, er gældende i oplandet til Grund Fjord. Forudsætningen for beskyttelsesniveauet for fosforoverskuddet er dermed opfyldt. Det vurderes, at der ikke er behov for at stille skærpede vilkår i forhold til husdyrgodkendelseslovens fastlagte beskyttelsesniveau i forhold til Grund Fjord idet, det er Syddjurs Kommunes vurdering, at der ikke vil ske en væsentlig miljøpåvirkning af recipienten. Ligeledes vurderes det, under hensyntagen til habitatbekendtgørelsens § 7, at det ansøgte projekt ikke vil påvirke Natura 2000-området væsentligt med fosfor.

Vilkår til fosforudvaskning:

Der stilles vilkår til den samlede fosforudledning, se vilkår 23.

Alternative løsninger og 0-alternativet

Alternative løsninger og 0-alternativet - ansøgers redegørelse

0-alternativet er lig med den eksisterende produktion. En statisk tilstand er oftest ikke et udtryk for noget positivt, da der er ensbetydende med at hjulene er gået i stå. Dette er også tilfældet i landbruget. Det er derfor uundgåeligt, at landbruget hele tiden ændres i takt med omgivelserne.

I alle virksomheder er der løbende krav til at tilpasse og optimere driften efter markedsforholdene. Inden for landbrugerhvervet er det en realitet, at landmanden står over for faldende afregningspriser i forhold til inflationen samtidigt med, at omkostningerne stiger. Der skal således produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og udvides.

Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden. Et konstant produktionsniveau er reelt en begyndende afvikling af produktionen med de personlige, samfundsmæssige og landskabelige konsekvenser, det giver.

Alternative løsninger og 0-alternativet - kommunens bemærkninger og vurdering

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres. Udgangspunktet er at skabe en rentabel produktion på bedriften. 0-alternativet er at opretholde produktionen på det nuværende produktionsniveau. Det vil sige en bibeholdelse af den tilladte produktion på ejendommen. Miljømæssigt vil 0-alternativet betyde, at miljøpåvirkningen i nærområdet omkring gården ikke øges yderligere.

Det er kommunens vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen ikke påvirker lokalområdet i væsentlig negativ retning. Med hensyn til nabogener, set i forhold til 0-alternativet, er det kommunens vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde væsentlig større gener for naboerne omkring gården eller for det omkringliggende samfund.

Det er kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser ved 0-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau, vil være en begyndende afvikling af produktionen. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser, på f.eks. slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

Da udvidelsen sker i eksisterende bygninger, er der ingen alternativer til placering af bygninger. Syddjurs Kommune vurderer, at der samlet set ikke kan opstilles væsentlige alternativer som kan sammenlignes eller vurderes som værende bedre end det ansøgte projekt. På denne baggrund stilles der ingen vilkår

Husdyrbrugets ophør

Ansøgers redegørelse - husdyrbrugets ophør

I forbindelse med ophør vil der blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand. Den resterende husdyrgødning i kummer og tanke vil blive fjernet. Den sidste del vil blive fjernet med slamsluger. Staldene vil blive rengjort og spildevandet kørt ud på dyrkede arealer i henhold til lovgivningen. Udtjent inventar og andet metal vil blive leveret til produkthandleren. Udtjent elektronisk udstyr vil blive leveret til genbrug. Andet affald vil blive afhændet efter miljølovens forskrifter. Bygningsmassen vil helt eller delvis blive fjernet. Det sker i henhold til lovgivningen. I hvor stor en grad, at bygningerne fjernes, afhænger af deres tilstand og mulighed for anden udnyttelse. Gylletankene vil blive fjernet, når de ikke længere er brugbare for denne eller anden bedrift.

Kommunens bemærkninger og vurdering – husdyrbrugets ophør

Kommunen skal fastsætte krav om, at der ved ophør af driften skal træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende tilstand. Syddjurs Kommune

vurderer, at den største forureningsfare ved ophør af husdyrbruget vil stamme fra staldanlæg og opbevaringsanlæg for husdyrgødning.

Udover at alt affald skal afskaffes i overensstemmelse med affaldsbekendtgørelsen, skal bedriften som minimum sørge for at staldanlæg og opbevaringsanlæg renses og tømmes for husdyrgødning, ved husdyrbrugets ophør. Det er Syddjurs Kommunes vurdering, at de beskrevne tiltag og de stillede vilkår vedr. bedriftens ophør, er tilstrækkelige i forhold til at undgå forureningsfare og til at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende miljømæssig stand herunder varetagelse af landskabelige hensyn.

Vilkår i forbindelse med husdyrbrugets ophør

52. Ved ophør af driften skal virksomheden træffe de nødvendige foranstaltninger for at imødegå fremtidig forurening af jord og grundvand og bringe stedet tilbage i en miljømæssig tilfredsstillende tilstand. Der skal som minimum udføres følgende:

- Stalde, gyllebeholder, fortanke, rørsystemer, gyllekanaler/kummer mv. skal tømmes og rengøres for husdyrgødning, der bortskaffes efter gældende regler.
- Gylletankene i det åbne landskal fjernes, når de ikke længere er brugbare for denne eller anden bedrift.

SYDDJURS KOMMUNES SAMLEDE VURDERING

Syddjurs Kommune vurderer sammenfattende på baggrund af den miljøtekniske redegørelse og vurdering, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til forebyggelse og begrænsning af forureningen fra husdyrbruget ved anvendelse af den bedste tænkelige teknik, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet i ansøgning om godkendelse og efterlever vilkårene i nærværende miljøgodkendelse. Samtidig vurderes det, at husdyrbruget kan drives på stedet uden væsentlige gener for omgivelserne og i overensstemmelse med habitatforpligtelsen.

OFFENTLIGGØRELSE

I henhold til Husdyrbrugslovens § 55 skal ansøgningsmateriale samt godkendelsen offentliggøres således, at offentligheden får lejlighed til at se materialet og udtale sig herom.

Udkast til miljøgodkendelse blev sendt i høring hos omkringboende, parter i sagen, ansøger selv, organisationer og private personer, der har anmodet herom. Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 3 uger.

Der indkom ingen bemærkninger til udkastet i høringsperioden.

KLAGEVEJLEDNING

Godkendelsen er truffet i henhold til Lov nr. 1572 af 20/12/2006 om miljøgodkendelse af husdyrbrug (med senere ændringer) og kan i medfør af § 76 påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Godkendelsen er offentliggjort på Syddjurs Kommunes høringsportal den 22. december, 2016. Afgørelsen, der alene vedrører forholdene i henhold til Husdyrgodkendelsesloven, kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet indenfor 4 uger efter afgørelsens offentliggørelse, dvs. senest den 19.01.2016

En eventuel klage over denne afgørelse har ikke opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81 stk. 1 i Husdyrgodkendelsesloven. Natur- og Miljøklagenævnet kan ved sin behandling stadfæste, ændre eller ophæve godkendelsen.

En eventuel klage skal indgives via Klageportalen, som kan findes via et link på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside, www.nmkn.dk eller direkte på www.borger.dk eller www.virk.dk. På www.borger.dk eller www.virk.dk, skal der logges på, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Syddjurs Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af Deres klage, at der indbetales et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. som indbetales med betalingskort i Klageportalen.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) Klageren får helt eller delvis medhold i sagen, eller
- 3) Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Syddjurs Kommune. Vi videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes

Nærmere vejledning omkring brug af Klageportalen findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside, www.nmkn.dk samt på www.borger.dk og www.virk.dk.

Klageberettiget er ansøger og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen dvs. naboer og klageberettigede personer, organisationer og myndigheder i forskelligt omfang. Såfremt afgørelsen påklages, vil dette blive meddelt ansøger.

Denne afgørelse kan endvidere indbringes for domstolene, jf. Husdyrgodkendelseslovens § 90. En eventuel sag skal være anlagt inden 6 måneder efter annonceringen.

Følgende er underrettet om afgørelsen:

- Sagens parter (bilag 1)
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 Kbh. Ø, dnsyddjurs-sager@DN.dk
- Miljø- og Fødevareministeriet, Departementets Serviceenhed, Slotsholmsgade 12, 1216 København K, mfvm@mfvm.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4b, 2200 Kbh. N, husdyr@ecocouncil.dk
- Styrelsen for Patientsikkerhed; Enhed for Tilsyn og Rådgivning Nord, Falstersvej 10, 8940 Randers SV, senord@sst.dk
- Danmarks Sportsfiskeriforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, lokalgruppe Syddjurs v. Joy Klein, Kirkevænget 2, 8410 Rønde, syddjurs@dof.dk
- Esben Kannegaard, Museum Østjylland, ekn@museumoj.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk

Godkendelsen kan endvidere ses på Syddjurs Kommunes hjemmeside www.syddjurs.dk.

LOVGRUNDLAG

- Husdyrgodkendelsesloven: Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (lov. nr. 1572 af 20.12.2006) med senere ændringer.
- Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen: Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug (bek. nr. 44 af 11.1.2016).
- Husdyrgødningsbekendtgørelsen: Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv.(bek. Nr. 1318 af 26/11/2015) med senere ændringer.
- Miljøstyrelsens digitale Wiki-vejledning (Miljøstyrelsens vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug) på www.mst.dk.
- Museumsloven: Bekendtgørelse af museumsloven (LBK nr. 1505 af 14.12.2006) med senere ændringer
- Naturbeskyttelsesloven: Lov om naturbeskyttelse (lovbek. nr. 933 af 24.09.2009) med senere ændringer.
- Habitatbekendtgørelsen: Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (bek. nr. 408 af 01/05/2007) med senere ændringer.
- Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007. Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV.
- Bekendtgørelse om affald, nr. 1309 af 18.12.2012.
- Bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter, nr. 696 af 26.06.2012.
- Kommuneplan for Syddjurs Kommune 2013.
- Syddjurs Kommunes Naturkvalitetsplan.
- Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevand ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven af 24.06.2010 samt Supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af dyretryk af 28.02.2011.
- Miljøstyrelsens vejledning nr. 6/1984 om ekstern støj fra virksomheder.

BILAG 1: Parter og høringsberettigede

Ejer

Martin Fisker
Marbækvej 4B, 8544 Mørke

Ejere af forpagtede arealer

Tommy Bak Rasmussen, Jomfru Gundersvej 6, 8544 Mørke
Jørgen Udsen, Krogsbækvej 4, 8543 Hornslet
Egil Andersen, Rugtorvet 15, 8543 Hornslet
Jens Sørensen, Lemmervej 18, 8544 Mørke
Syddjurs kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft
Minna Jensen, Kløvevej 38, 8544 Mørke

Ejere af aftalearealer

Jens Severin Sørensen
Lemmervej 18, 8544 Mørke

Naboer (inden for konsekvensradius)

Der er ingen naboer indenfor konsekvensradius

Øvrige høringsberettigede

Birger C. Jønsson
Lynghøjvej 21, 8544 Mørke

Erik Dueholm Jensen
Brusgårdsvej 55, 8960 Randers
Vedr. Lynghøjvej 23

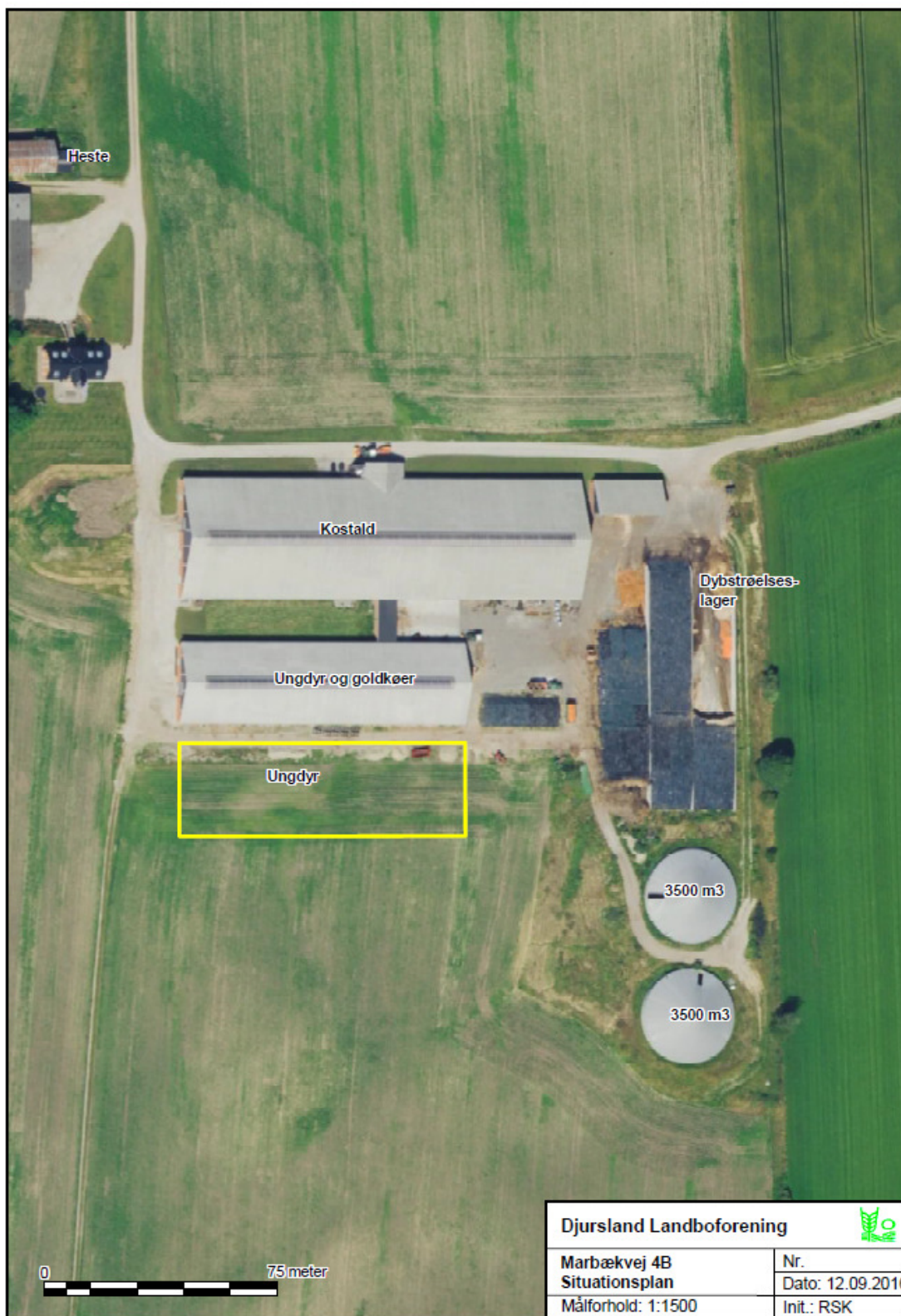
Vandværker

Skørring Vandværk v. Anders Andersen, Kløvevej 6, 8544 Mørke

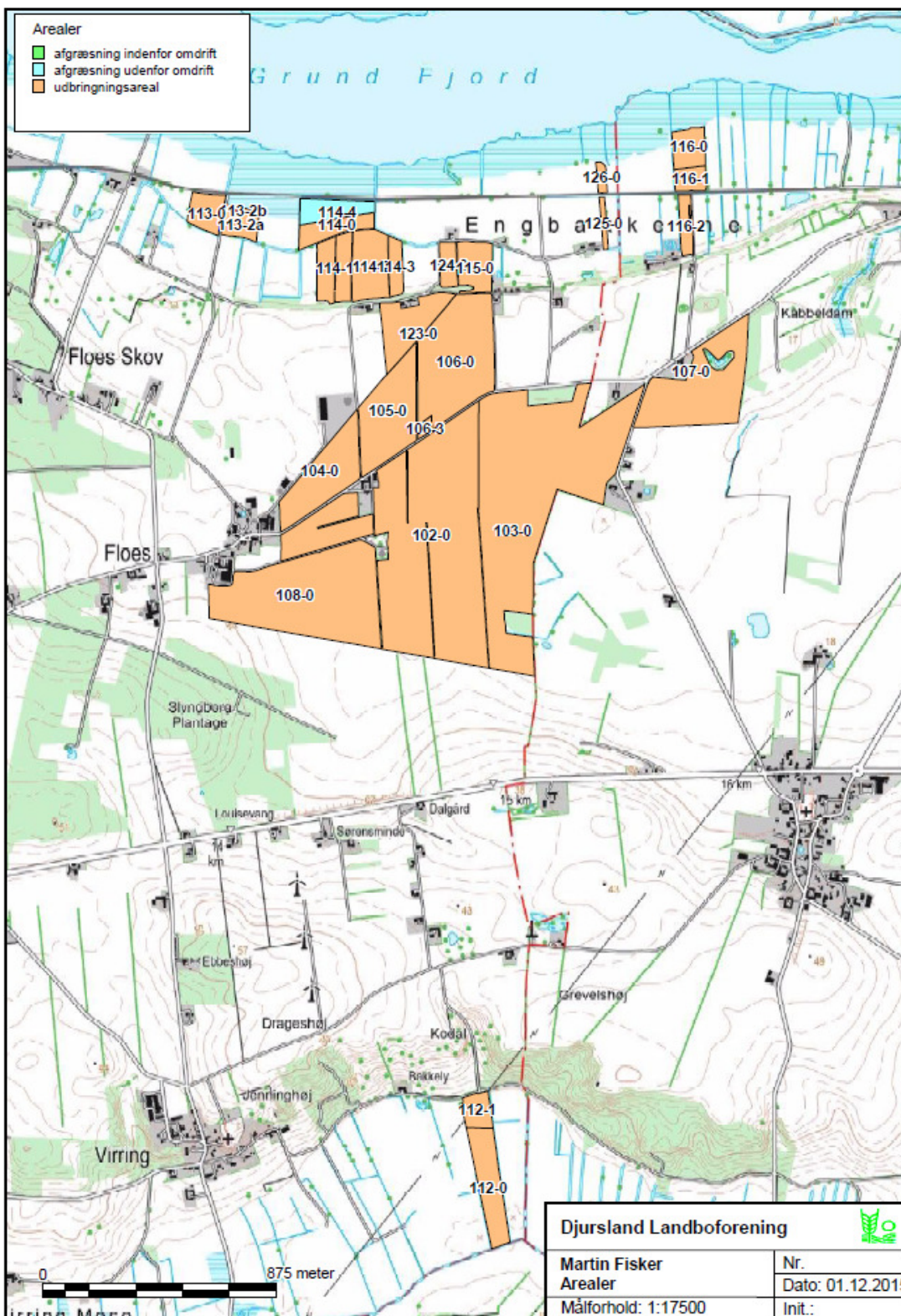
Andre kommuner

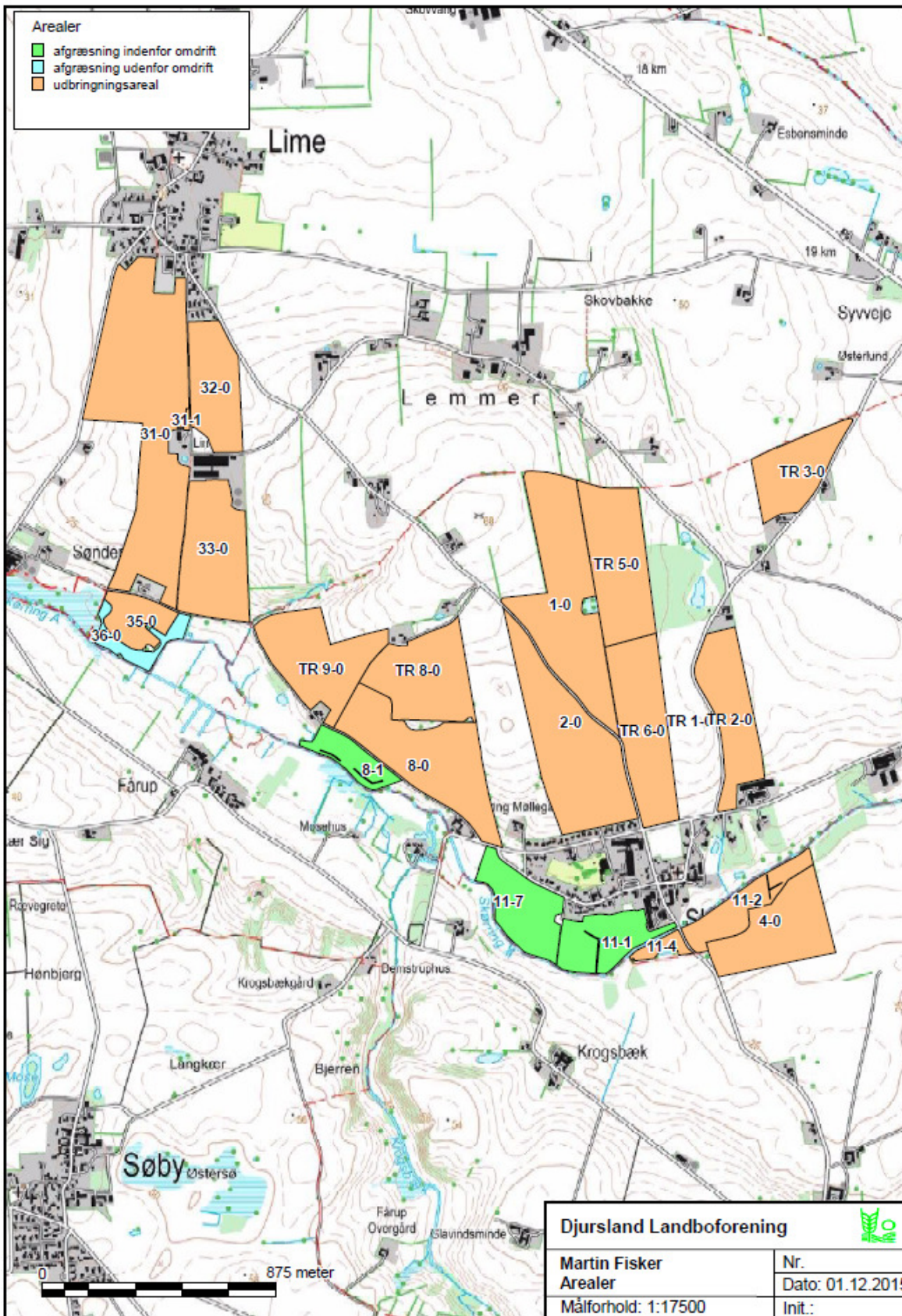
Randers Kommune
Norddjurs Kommune

BILAG 2: Situationsplan over ejendommen

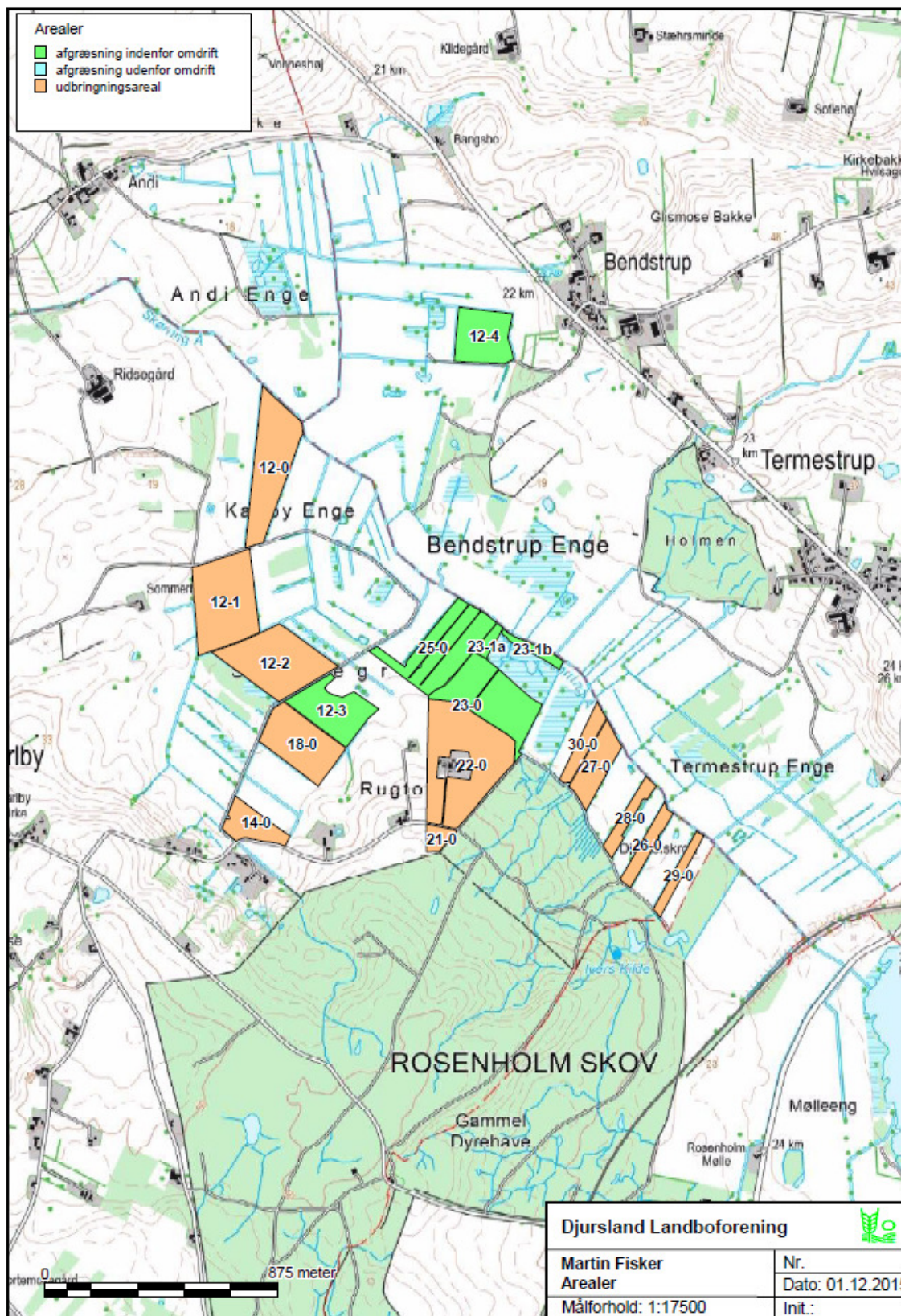
BILAG 3: Beliggenhed af ejede/forpagtede udbringningsarealer samt aftalearealer

Djursland Landboforening	
Martin Fisker	Nr.
Arealer	Dato: 01.12.2015
Målforhold: 1:17500	Init.:

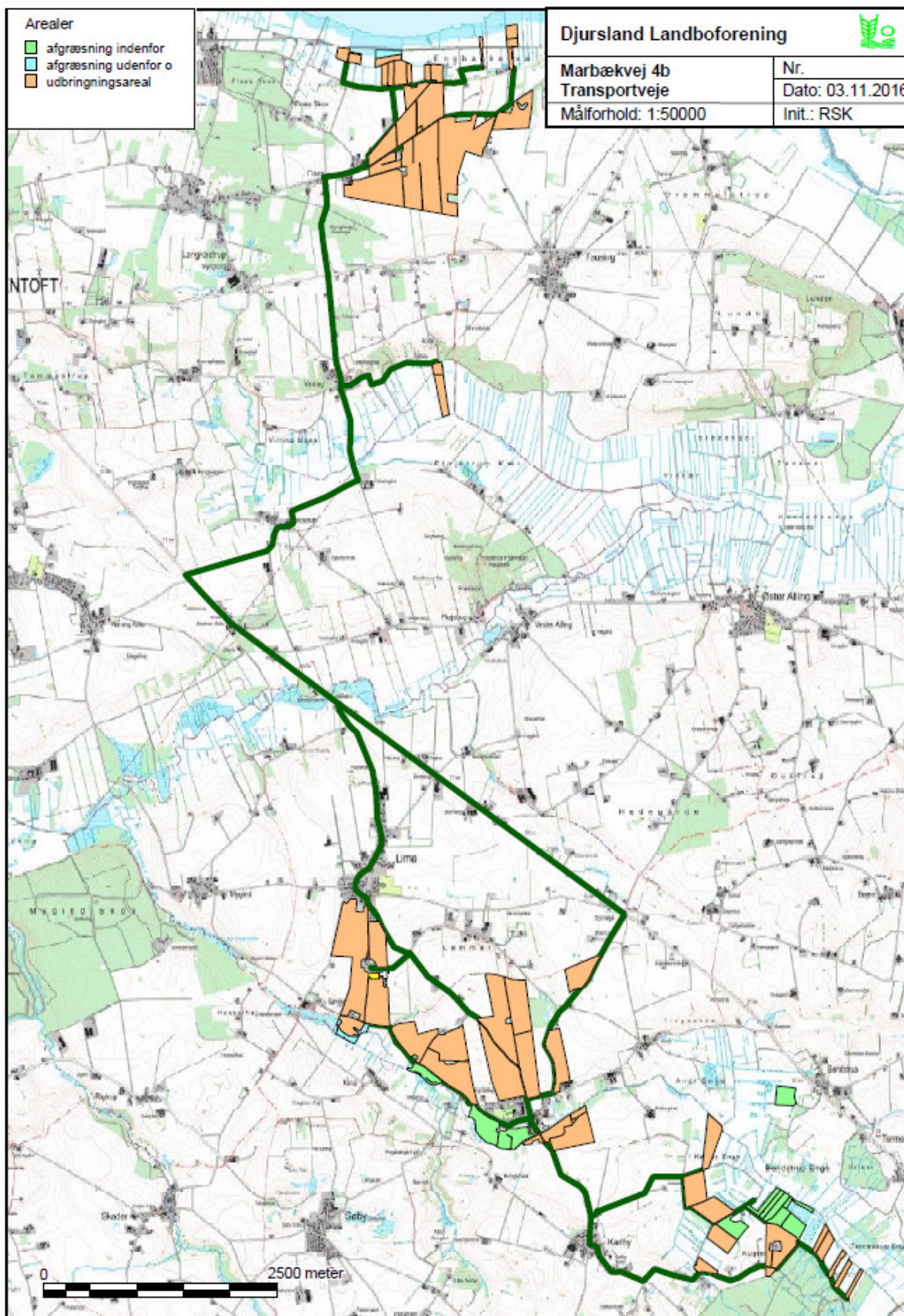

BILAG 4: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 43

Naturtyper:	Brunvandet sø (3160)	Tør hede (4030)
	Højmose* (7110)	Nedbrudt højmose (7120)
	Hængesæk (7140)	Bøg på mor med kristtorn (9120)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	

BILAG 5: Primære transportveje

BILAG 6: Udtalelser fra Randers og Norddjurs kommune

Udtalelse fra Randers kommune:

1 - Udtalelse

Randers Kommune

Hører til journalnummer: 09.17.22-P19-11-16

Udskrevet den 11-11-2016

Syddjurs Kommune
Team Natur
Lundbergsvej 2
8400 Ebeltoft
Att. Mille Maria Louise Rasch

Miljø og Teknik
Natur og Miljø
Laksetorvet 1
8900 Randers C

Telefon 445 8913 1313
Direkte 89131745

Peter.Kruse@randers.dk
www.randers.dk

11-11-2016 / 09.17.22-P19-11-16

Høringssvar vedrørende miljøgodkendelse af kvægbruget Marbækvej 4B, 8544 Mørke.

Randers Kommune har den 25. oktober 2016 modtaget en anmodning om en udtalelse vedrørende udvidelse på husdyrbruget. Husdyrbrugets anlæg ligger i Syddjurs Kommune. En del af husdyrbrugets udbringningsarealer (i alt ca. 136 ha) ligger i Randers Kommune.

Randers Kommunes udtalelse omfatter en vurdering af, om der er særlige forhold ud over det generelle beskyttelsesniveau i Husdyrloven, der taler for, at der skal fastsættes vilkår til beskyttelse af natur og miljø eller eventuelt meddeles afslag. Herudover omfatter udtalelsen eventuelle andre forhold af betydning for Syddjurs Kommunes sagsbehandling.

Samlet vurdering

Det er Randers Kommunes samlede vurdering, at udvidelsen ikke vil give anledning til en væsentlig påvirkning af natur- og miljøforhold i Randers Kommune.

Terrestrisk natur

- I forbindelse med ændringen/udvidelsen nedlægges to af husdyrbrugets anlæg og den samlede ammoniakemissionen på hovedanlægget øges med ca. 800 kg N/år (se bemærkning herunder).
- Afstanden fra anlægget på Marbækvej 4B til kommunegrænsen er ca. 4,7 m.
- Nærmeste ammoniakfølsomme naturareal af typen kategori 1-natur, jf. Husdyrlovens § 7, ligger i Randers Kommune ca. 12 km nord for staldanlægget.
- Nærmeste ammoniakfølsomme naturarealer af typen kategori 2 og 3, jf. Husdyrloven, ligger i Syddjurs Kommune.
- Nærmeste registrerede forekomst af arter i Randers Kommune, der er omfattet af Habitatdirektivets bilag IV, er ca. 4,7 km nord for anlægget.
- Enkelte af husdyrbrugets egne udbringningsarealer grænser op til potentielt ammoniakfølsomme naturarealer i Randers Kommune, jf. bilag 1.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Husdyrloven fastlægger, at husdyrbrug maksimalt må totalbelaste kortlagte habitatnaturtyper i internationale naturbeskyttelsesområder (kategori 1-natur) med 0,7 kg N pr. ha år; 0,4 kg N pr. ha år eller 0,2 kg N pr. ha år, afhængig af kumulation med andre husdyrbrug i nærområdet. Randers Kommune vurderer på baggrund af beregninger ved forskellige ammoniakemissioner foretaget i Husdyrgodkendelse.dk (bilag 2), at der i en afstand af mere end ca. 1.400 m fra anlægget ikke kan forekomme totaldepositioner større end 0,2 kg N/ha år. Da afstanden til nærmeste naturtype i kategori 1 er ca. 12 km, vurderer Randers Kommune, at husdyrbrugets ammoniakemission ikke vil give anledning til en væsentlig miljøpåvirkning af kategori 1-natur i.

Randers Kommune kan desuden oplyse, at der ikke findes husdyrbrug >15 DE i Randers Kommune som vurderes, at danne kumulation med kvægbruget i forhold til Kategori 1 natur.

For højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha, som ligger udenfor internationale naturbeskyttelsesområder (kategori 2-natur) er beskyttelsesniveauet en totaldeposition på 1,0 kg N/ha år.

For øvrige heder og overdrev samt moser og ammoniakfølsomme skove uden for internationale naturbeskyttelsesområder (kategori 3-natur) er beskyttelsesniveauet en merdeposition på 1,0 kg N/ha år. Sidstnævnte beskyttelsesniveau kan dog ud fra en konkret vurdering fastsættes højere.

Da de nærmeste naturområder af kategori 2 og 3 er beliggende i Syddjurs Kommune overlades vurderingen af anlægget ammoniakpåvirkning af disse til Syddjurs Kommune.

Ifølge ansøgningsskemaet reduceres husdyrbrugets samlede ammoniakemission med ca. 500 kg. Det bemærkes dog, at der reelt er tale om at opdræt flyttes fra husdyrbrugets andre anlæg på Grundvej 6 og Nørreled 31 til en ny stald på Marbækvej 4B. Anlægget på Grundvej 6 er beliggende i Randers Kommune og afstanden til anlægget på Marbækvej 4B er over 10 km. Randers Kommune vurderer at de to anlæg ikke kan betragtes som ét anlæg. Afstanden fra Nørreled 31 til Marbækvej 4B er ca. 2 km. Fraregnes ammoniakemissionen fra de to anlæg der nedlægges (i alt ca. 1.300 kg N/år) er der reelt tale om at ammoniakemissionen på Marbækvej 4B øges med ca. 800 kg N/år. Det anbefales at det i et scenariskema beregnes om beskyttelsesniveauet for kategori 3 natur stadig er overholdt.

Husdyrloven fastsætter ingen generelle beskyttelsesniveauer for terrestrisk natur i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Ifølge bekendtgørelsen om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder m.m. skal der ved udbringning af flydende husdyrgødning på marker med sort jord og græs, anvendes nedfælder eller en tilsvarende af Miljøstyrelsen godkendt udbringningsteknologi.

Skærpet beskyttelsesniveau

Påvirkninger fra staldanlægget:

Randers Kommune vurderer, at ammoniakdepositioner, som er lavere end Husdyrlovens beskyttelsesniveau, ikke giver anledning til en væsentlig miljøpåvirkning, og der derfor ikke er grundlag for at skærpe udover Husdyrlovens afskæringskriterier for kvælstofbelastning af naturarealer.

Hvad angår arter, der er omfattet af Habitatdirektivets bilag IV, har Randers Kommune registreret forekomst af markfirben på et overdrev ca. 5 km nord for anlægget. Med udgangspunkt i bilag 2 og ved antagelse af at husdyrbrugets ammoniakemission øges med ca. 800 kg N/år vurderes merdepositionen fra anlægget på overdrevet at være væsentlig under 1 kg N/ha/år. Randers Kommune vurderer, at husdyrbrugets ammoniakemission ikke vil give anledning til en væsentlig miljøpåvirkning af bilag IV arter i Randers Kommune.

Påvirkning fra udbringningsarealerne:

Randers Kommune vurderer, at der normalt ikke vil være væsentlige påvirkninger af naturarealer, hvis disse ligger mere end ca. 30 meter fra markarealet. Til grund for denne vurdering ligger Natur- og Miljøklagenævnets anvendte væsentlighedskriterium (1 kg-reglen), Bufferzonerapporten (2004) og Miljøstyrelsens elektroniske vejledning.

Fleire udbringningsarealer ligger inden for 30 m af naturområder. Terrænhældningen fra udbringningsareal mod naturområder er alle steder under 8 grader, og der vurderes derfor ikke at være nogen risiko for overfladisk afstrømning af næringsstoffer.

For at kunne vurdere merbelastningen med ammoniak har Randers Kommune indhentet oplysninger om hvilke arealer i Randers Kommune der er "nye" i ansøgt drift ud fra ansøgning om grundbetaling 2013-2015. Desuden indgår oplysninger om markernes hidtidige gødsningstryk i vurderingen. På nær enkelte marker, som ikke ligger i nærhed af natur, indgik samtlige udbringningsarealer i husdyrbrugets drift i 2012-2015. Ifølge GHI blev der i planårene 2012-2015 udbragt gyfle svarende til ca. 1,81 DE/ha harmoniareal. I ansøgt drift er der ansøgt om at udbringe kvæggylle svarende til maksimalt 2,02 DE/ha harmoniareal. Dermed sker der en forøgelse i mængden af udbragt husdyrgødning på ca. 0,21 DE/ha, som ifølge figur 2 i bilag 10 til Bufferzonerapporten, ved udbringning på husdyrbrugets største mark (ca. 32 ha), højest kan give anledning til en merdeposition på 0,2 kg N/ha/år.

Det er Randers Kommunes vurdering, at ammoniakfordampning i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, ikke vil give anledning til en væsentlig påvirkning af de nærliggende naturområder.

Med hensyn til arter, der er omfattet af Habitatdirektivets bilag IV, vurderer Randers Kommune, at disse er sikret mod negative påvirkninger fra udbringning af husdyrgødning via generelle regler, herunder Husdyrgødningsbekendtgørelsen og Naturbeskyttelsesloven.

Grundvand

For husdyrbrugets arealer i Randers Kommune gælder følgende:

- Samtlige udbringningsarealer ligger i område, der er udpeget som område med drikkevandsinteresser (OD), jf. Vandplan 2009-15.
- Samtlige udbringningsarealer ligger uden for område, der er udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde, jf. Vandplan 2009-15.

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Det generelle beskyttelsesniveau

Husdyrloven fastlægger intet beskyttelsesniveau for områder udenfor nitratfølsomme områder.

Det generelle beskyttelsesniveau for nitratudvaskning til grundvand i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug er således overholdt.

Skærpet beskyttelsesniveau

Randers Kommune har vurderet, om der er særlige forhold ud over det generelle beskyttelsesniveau, der taler for, at der skal fastsættes yderligere vilkår til beskyttelse af grundvand.

Da der ikke er foretaget en geologisk detailkortlægning (zoning), og der ikke foreligger indsatsplaner for området, vurderer Randers Kommune, at der ikke er grundlag for at stille vilkår, der skærper det generelle beskyttelsesniveau.

Overfladevand

For husdyrbrugets arealer i Randers Kommune gælder følgende:

- Samtlige af udbringningsarealerne ligger i kystvandområdet til Grund Fjord.
- Grund Fjord indgår i EF-habitatområde nr. 14 (Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariagerfjord). Udpegningsgrundlaget kan ses på Naturstyrelsens hjemmeside (www.nst.dk).
- Ifølge Miljøstyrelsens nitratklassekort er ingen arealer omfattet af nitratklasser.

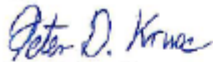
- Ifølge Miljøstyrelsens fosforklassekort er flere udbringningsarealer omfattet af fosforklasser.
- Der forekommer ikke udbringningsarealer i oplande til større søer.
- Arealerne ligger ikke i risikoområde (hældning >6 grader mod vandløb/søer).

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Randers Kommune vurderer, at anvendelse af udbringningsarealerne ikke giver anledning til væsentlige lokale miljøpåvirkninger af overfladevand. Da husdyrbruget hovedanlæg ligger i Syddjurs Kommune, overlades vurderingen af projektets påvirkning af marine Natura 2000-områder til Syddjurs Kommune.

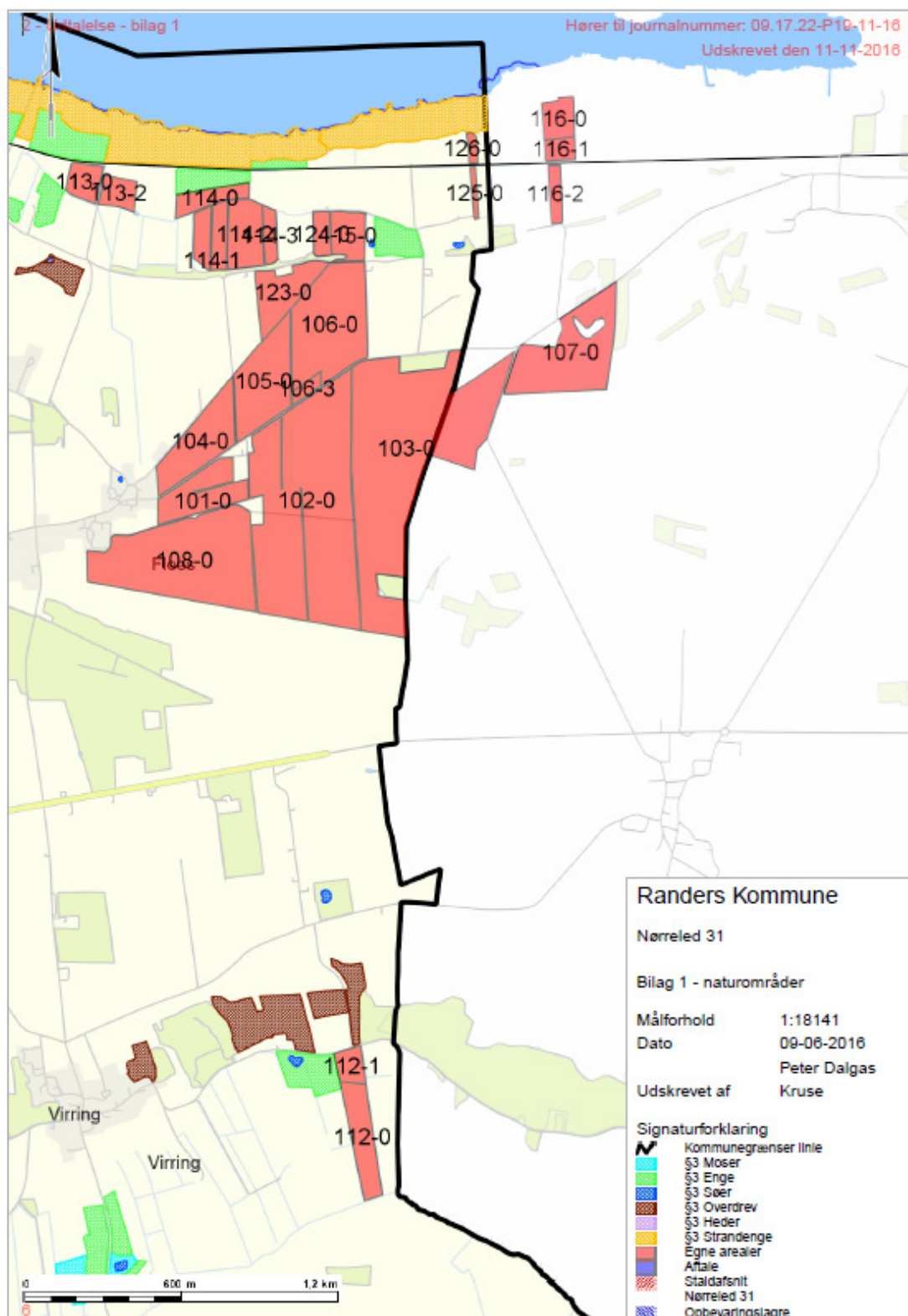
Randers Kommune bemærker i den forbindelse, at udbringningsarealerne 113-0, 114-1, 114-2, 114-3 og 115-0 er angivet som dræned lerjorde i ansøgningen. Udbringningsarealerne 114-0, 123-0, 124-0, 125-0 og 126-0 er ligeledes angivet som dræned og bør jf. jordtypekort angives som svær lerjord. Dermed bør samtlige af arealerne angives som beliggende i fosforklasse 3 – medmindre konkrete fosfortal viser andet.

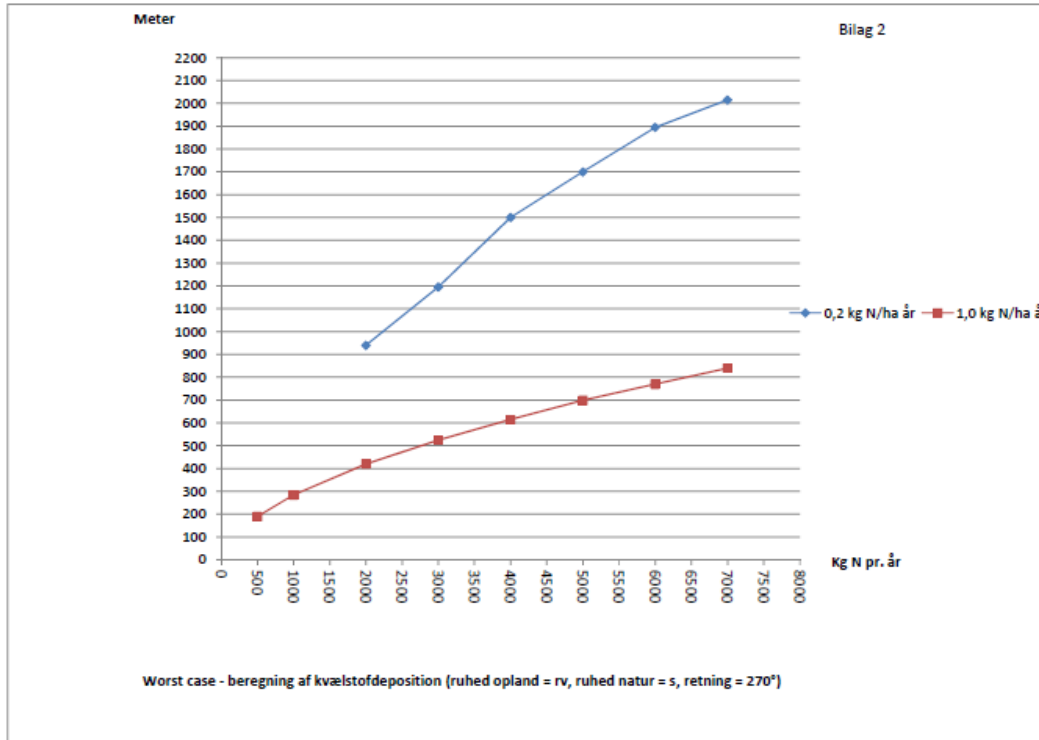
Med venlig hilsen

Peter Dalgas Kruse
Biolog

Udtalelse fra Norddjurs kommune:

Notat

Dato: 7. juni 2016
Reference: Kirsten H. Wermuth
Tlf.: 89594016
E-mail: khw@norddjurs.dk
Journal nr.: 16/10093

Udtalelse om arealer beliggende i Norddjurs Kommune

Martin Fisker, Nørreled 31, 8544 Mørke har søgt Syddjurs Kommune om tillæg til § 12 miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende Nørreled 31, 8544 Mørke. Norddjurs Kommune udtaler sig på den baggrund om arealer beliggende i Norddjurs Kommune.

Det oplyste:

1. Der er tale om et tillæg til en § 12 miljøgodkendelse på Nørreled 31, 8544 Mørke
2. Arealet beliggende i Norddjurs Kommune udgør 19,98 ha og betegnes areal 103-0 (ca. 6,5 ha), 107-0, 116-0, 116-1 og 116-2.
3. Dyrtrykket er på 2,3 DE/ha
4. Kravene til udvaskning til søer, kystvand og grundvand er overholdt.
5. Der er ikke beskyttet natur der vil blive påvirket væsentligt.

Vilkår: Der må ikke placeres markstakke på arealerne 116-0, 116-1 og 116-2 beliggende i Norddjurs Kommune.

Arealerne 116-0, 116-1 og 116-2 er beliggende ned til Randers Fjord. Der er derfor sat vilkår til, at der ikke må lægges markstakke på arealerne, da der er fare for punkt-afstrømning til fjorden og det omkringliggende miljø, hvis stakkene placeres på disse arealer.

Det er vurderet, at arealerne kan indgå i tillægget til miljøgodkendelse uden at der sker væsentlig påvirkning af det omkringliggende miljø hvis de generelle regler og lovgivning overholdes samt at vilkåret følges.

Med venlig hilsen
Kirsten H. Wermuth
Biolog